

מעגלי השיח המתכבים בצל הפגנות רחוקות
לא מעגלים פינות
ממשלה
הקדמה
עפרה לקס

◆ קבלת התורה של אביגיל מייזליק
◆ יאיר יעקבי עם הגרסה המשודרגת של ריב ההרים

שבועות
באתנחתא:

המכללה

האקדמית חמדת

חוסן, אמונה, חינוך

קריית חינוך שדות נגב

אל תתלבטו שבועות נדי להירשם

נרשמים ללימודים באקדמית חמדת!

תואר שני M.Ed.

שנה אחת בקמפוס

תואר ראשון B.Ed.

יומיים בשבוע בקמפוס

תואר שני ותעודת הוראה

שנתיים

הסבת אקדמאים

שנה אחת בקמפוס בחלק מהתוכניות

נרשמים לתואר ראשון ותעודת הוראה ומקבלים מחשב נייד מתנה! בכפוף לתקנון

רכבת

אפשרות לשילוב
מדרשה באקדמיה

אחת לחודש
למידה מרחוק

החזר שכר
לימוד ל-M.Ed.
בכפוף לתקנון משרד החינוך

מערך מלגות
נרחב

שנה ראשונה
חינם ל-B.Ed.
בכפוף לתקנון משרד הביטחון

כשחוסן פוגש אמונה וחינוך

www.hemdat.ac.il

למידע והרשמה חייגו אלינו *5280

סיירת מנכ"ל

לקוחות לאומי,

כאן חנן פרידמן, מנכ"ל הבנק.

אנו בלאומי מבינים שלשירות מצוין אין תחליף ועושים הכול כדי להעניק לכם את השירות הטוב והנוח בישראל. לכן, התחייבנו לפתור כל פניה או בקשה שלכם – בתוך יום.

אם לא עמדנו בהתחייבות זו, אני מזמין אתכם לפנות אליי ישירות.

הקמתי צוות ייעודי בכפיפות ישירה אליי – "סיירת מנכ"ל". מדובר באנשי השירות המובחרים שלנו, שיושבים בחדר הצמוד למשרדי.

צעד זה הוא רק אחד מיני רבים לשיפור השירות של בנק לאומי ללקוחותיו.

פניתם אלינו באחד מהערוצים ולא קיבלתם מענה הולם כעבור יממה? כתבו לי הודעת וואטסאפ למספר: 050-999-9988 ואני אדאג אישית שתקבלו את השירות שמגיע לכם.

שלכם,
חנן פרידמן,
מנכ"ל

לאומי

leumi

הכי נוח בשירות

ערב מרגש מאוד נערך
בתחילת השבוע בירושלים.
מפגש נוסטלגי של עובדי
ערוץ 7 - תחנת הרדיו
האהובה שנסגרה לפני
עשרים שנה, והותירה
חותם משמעותי על עולם
התקשורת בישראל.

שדרני האוניה, צוות
האולפנים בבית אל, מגישי
תוכניות, מחלקת החדשות
ואנשי משרד הפרסום
נפגשו אחרי שנים, החליפו
חויות ושיתפו זיכרונות
מרגשים וסיפורים
מאחורי המיקרופון
ומאחורי הקלעים.

רק ללקוחות מאוחדת:
גם יותר ימי הבראה
וגם ההחזר הגבוה ביותר ליום!**

רק במאוחדת שיא! ההחזר הכספי הגבוה ביותר עד תקרה של 445 ₪ ליום!**

העלנו את תקרת ההחזר 7-400 ₪ במאוחדת עדיף

הוספנו עוד יום הבראה לכל לידה

אמא, את יודעת מה עדיף!
הצטרפי עוד היום!

מאוחדת
 רמה אחרת

***5343**
 k.meuhedet.co.il

*בכפוף לתקנון השב"ן **במסגרת סל לידה

ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

מהשבות רעות, דיבורים רעים

גלית גוטמן היא לא הסיבה מדוע לא לצפות בערוץ 12. היא התוצאה

שמוציאים לנו את הדם? אין לזה מילה
אחרת, אתם פולכים מרא ממומסים פה.

היו ערוכים עם תוכנית מסודרת לשבש את תוצאות הבחירות אם הן יהיו כאלה. ואכן, כשהן היו כאלה, וכשהגוש הזה קיבל לצערי 64 מנדטים - ואני אומר לצערי, כי אני לא הצבעתי לגוש הזה - החבורה הזאת עסוקה בלשבש את תוצאות הבחירות ולהפיל את השלטון מהיום הראשון, ללא קשר לסיבה. והם חצו את כל הקווים השחורים שלא העלינו בדעתנו שאי פעם אפשר לחצות: ניסיון למוטט את הכלכלה הישראלית, ניסיון לקרוא לעולם שימוטט את הכלכלה הישראלית, ניסיון למוטט את צה"ל, טייסת 69, ניסיון לחלל את יום העצמאות, את יום הזיכרון, ואני מזכיר לכולם גם את סדר פסח, שאז התעוררה שאלה אם משפחות יוכלו לשבת יחד. "ועכשיו הגיע שיא השיאים: לקחת נתח עצום של אזרחי ישראל שעובדים, חלקם משרת בצבא - חלקם עוד ישרת יותר, חלקם עוד יעבוד יותר - ולהשתמש בכל הסממנים הכי מכוערים, הכי מזויעים, של לחבר יהודי לכסף, לחבר יהודי לשטרות, לחבר יהודי לדם, מוצצי דם, כמו במצות... כל הדברים הכי נוראיים. ואני חושב שהדבר הזה לא יכול לעבור לסדר היום, כי למשרדי הפרסום האלה יש ראשים ויש אנשים שעומדים מאחוריהם ויש אנשים במטה הזה, והם גרמו לשיטיפת מוח איומה לאנשים מצוינים שנשכחו אחרי הדבר הזה".

6 אפרופו אנשים מצוינים שנשכחו. את השבת האחרונה עשינו ברמת השרון. בשבת אחרי הצהריים, בזמן רעוא דרעוין, כשמינהרנו מתפילת מנחה לסעודה שלישית, ראיתי אותם. המוני ישראלים טובים, פוסעים בצעדים נמרצים מאוד על רחוב סוקולוב, הרחוב המרכזי של העיר, בדרך להפגנה השבועית הקבועה של מוצאי שבת. לכל אחד היה דגל ישראל ביד ומבט של אכפתיות גדולה בעיניים. התאפקתי, ממש התאפקתי, לא להגיד להם: "שבת שלום. נו, אז על מה אתם מפגינים השבוע?". הרי הנושא משתנה משבוע לשבוע בהתאמה למה שהאסטרטגים במשרדי הפרסום - ובני בריתם באולפנים - מחליטים לשלחב עליו את ההמונים. אז לפני כמה חודשים הפגנתם נגד אבי מעוז במשרד החינוך, ואז עברתם ליריב לוין, ואז בן גביר, ואז תמיכה בגלנט ובסרבנות בצה"ל, ואז מלחמה בחרדים שלא מתגייסים לצה"ל, ואז בן לילה - וזה היה הכי מגוחך - נהייתם מבינים גדולים בקרנות ארנונה ויצאתם על זה לרחובות. אז על מה אתם יוצאים בכזה להט הפעם? על מה השבוע?

7 גולשים רבים ברשתות החברתיות דרשו השבוע בתוקף את השעייתם של גלית גוטמן, לפחות לזמן מה, בעקבות דבריה. הם צודקים. וההחלטה של קשת להסתפק בהתנצלות היא מקוממת. אבל כבר סיכמנו, גוטמן היא לא הסיבה שלא לצפות בערוץ 12. היא התוצאה. ולכן, אם מישהו רוצה באמת לעשות פה תיקון לדברים החמורים שנאמרו, יש לי סנקציה שתוכל להועיל הרבה יותר: על גלית גוטמן ייאסר לא רק לשדר בערוץ 12, אלא גם לצפות בשידוריו. היא תיכנס לתקופה של ניקוי רעלים. ואז החיים שלה יהיו הרבה יותר מאושרים, שלווים וגם יותר אמיתיים. הרי ככל שהיא תתנתק מה"חדשות" - היא תדע יותר מה המציאות. ●

זאת הפעם הראשונה שהזדמן להיכנס לנבכי נפשם, לא של המסיתים, אלא של המוסתים. להקשיב מן הצד למשהו שהוא הכי קרוב לשיחת סלון. הרי זה בעצם הכורמט של תוכנית בוקר

יומי מהתקשורת הישראלית בחודשים האחרונים (ואולי בעצם בשנים האחרונות). ככה הוא מדבר. ככה הוא חושב. בזמן הזה גוטמן מייצגת לא את השדרנים של ערוץ 12, אלא את הצופים שלו. לאחרונה אנחנו שומעים על עוד ועוד מקרים של חרדים שהותקפו בצעקות, בירקות, אפילו בדחפיות. להערכתי זה ילך ויחריף. לא חסרים באף מחנה מטורללים שמתרגמים את הדיבורים החמורים למעשים חמורים. אבל אלה אנשי שוליים. לא צריך להתרגש מהם יותר מדי. הם גם לא מייצגים. ממה אני כן מתרגש? מהאדם המוסת הסביר. בעל התניא מדבר על שלושה כוחות מרכזיים שבהם האדם בא לידי ביטוי בעולם, שלושת "מלבושי הנפש", כהגדרתו: מחשבה, דיבור ומעשה. גם הנפש המוסתת באה לידי ביטוי בשלוש הצורות הללו, מחשבה, דיבור ומעשה. נתחיל במעשה. האם אנחנו צריכים להיות מוטרדים ממעשים חמורים של קיצוניים בימים אלה? צריכים. אבל אלו דברים שבשוליים, כאמור. שהמטרה או השב"כ יטפלו בהם. הלאה: דיבור. האם אנחנו צריכים להיות מוטרדים מדיבורים חמורים של אנשים בימים אלה? קללות, נאצות, צעקות. לצערנו התופעה הזאת צוברת תאוצה, אבל ברוך ה', גם היא בשוליים. האדם המוסת הסביר לא ממהר לצעוק או לקלל אנשים. הוא בן תרבות. שומר על נימוס. אבל המחשבה? על זה כבר קשה לשלוט. ואף אחד לא יודע מה בדיוק עובר לך בראש. חוץ מאלה שיושבים איתך בשיחת סלון. והמחשבות המלוכלכות האלה צריכות להטריד אותנו מאוד מאוד בימים אלה. כמה אנשים שצופים בערוץ 12 חושבים על החרדי שהם רואים ברחוב את מה שחושבת גלית גוטמן? כמה אנשים חושבים כמו אלה שישבו סביבה ושתקו? לדעתך, המונים.

5 מאז הבחירות מדברים כאן כל הזמן על מלחמת אחים. הסיפור הזה נולד כדי להפחיד את נתניהו מלהמשיך בקידום תיקוני החקיקה החשובים. וזה אכן הפחיד אותו, לצערנו. הלוחמה הפסיכולוגית ניצחה. וחבל שהיא ניצחה. כי לא תהיה כאן מלחמת אחים. העם הזה הרבה יותר אחראי מהפוליטיקאים ומהעיתונאים שלו. אבל שנאת אחים? תהיה גם תהיה. איך אמר השבוע אלדד יניב, שמכיר מקרוב מאוד את תעמולת השמאל? "גלית גוטמן אחראית על מה שהיא אמרה ואי אפשר לנקות אותה. כל בן אדם מבוגר אחראי על מה שהוא אמר. ואחרי שאמרנו את כל הדבר הזה, בסוף הימים האלה אנחנו נצטרך לבדוק איך אנחנו ישבנו בשקט כשמשרדי פרסום ואנשי כסף גדול, עוד לפני תוצאות הבחירות,

1 מה קובע אם התבטאות מסוימת, של אדם מסוים, מעל במה מסוימת, ראויה להתייחסות? תוכן הדברים? זהות אומרו? המקום שבו נאמרו?

נדמה לי שכל התשובות נכונות. לא כל אמירה שווה התייחסות. יש דברים שמתחת לרמתנו, וכן, יש גם אנשים שמתחת לרמתנו. לא כל קשקוש ולא כל קשקוש שווים את הזמן היקר שלנו, ובטח שלא את הזעזוע היקר שלנו. וכאמור, צריכים גם להביא בחשבון גם את ההקשר, את המקום שבו נאמרו הדברים.

על פניו, הסיפור של גלית גוטמן עונה בדיוק להגדרה של התבטאות שלא שווה סערה. מה היה לנו כאן? דיבור רדוד, של מגישה לא חשובה, בתוכנית בוקר בטלוויזיה. מי רואה את זה בכלל? (שמתם לב כמה שעות חלפו מאז שידור הדברים ועד שהם הסעירו את הרשת? זה מלמד על הרייטינג הנמוך). ובין אלה שרואים, מי באמת מקשיב למה שנאמר שם? אז יאללה, אפשר להמשיך הלאה.

אבל זהו, שלא. בדיוק בגלל כל מה שנאמר כאן, צריך להתעכב על הדברים של גוטמן. לא כי יש שם איזה טיעון ששווה יחס ומצריך תשובה נגדית מלומדת. הו, לא. אלא בגלל שבדיוק כל המאפיינים האלה - התוכן, מי שאמרה את הדברים והמקום שבו הם נאמרו - הם שהופכים את הסיפור הזה לחמור כל כך.

2 ואני אסביר: קחו לדוגמה את אביגדור ליברמן. פעם בכמה ימים האיש מתראיין למהדורות החדשות ואומר דברים מסיתים וחמורים מאוד נגד החרדים, נגד הציונות הדתית, נגד נתניהו, או נגד כל מה שהוא היה מחובר אליו עד לא מזמן. השבוע, למשל, הוא איחל לנתניהו גיהנום. לא פחות.

אני לא מזלזל בזה בכלל. אסור לעבור לסדר היום על דיבורי הסתה חמורים כאלה (ובעיקר, אסור לעבור לסדר היום על זה שהתקשורת כולה עוברת לסדר היום על דברי הסתה חמורים כאלה). אבל חשוב להבין את סיפור המסגרת: מדובר בפוליטיקאי ציני מאוד, חסר ערכים, נטול אידיאולוגיה ודרך, שמנסה בכל פעם, באופן מאוד מחושב, לקחת את השיח למקום קיצוני שיעשה לו טוב פוליטי ואיכשהו יתחזק את הבייס שלו. אין שום דבר אמיתי בכל הטינופת שיוצאת מהפה שלו. גלית גוטמן, לעומתו, כולה אמת. לא היה גרם אחד של חוסר אותנטיות בדבריה. היא ממש דיברה מעומק הלב. מעומק התיעוב. מעומק הפחד. והיא לא אמרה את הדברים בנאום מתוכנן מראש. היא לא כתבה את זה בטור שבו אתה בוחר מילים. היא דיברה באופן חופשי, במין שיחה כזאת עם חברים. "החרדים האלה מוצצים לנו את הדם", היא צעקה מדם ליבה. ויואב לימור, אבי בניהו ורני רהב, שלושה שועלי תקשורת וותיקים מאוד ומנוסים מאוד, שידועים תמיד מה מותר להגיד ומה אסור, ישבו שם מול התועבה הזאת - ושתקו.

אני שואל את עצמי כל השבוע האם לפחות בהפסקת הפרסומות הם, או איזה עורך בקונטרול, אמרו לה: בואי'ה גלית, הגזמת לגמרי. לדעתי ממש לא. זה עבר לכולם חלק. אמרו באולפן שהיהודים האלה - סליחה, שהחרדים האלה - מוצצי דם, והמשיכו הלאה לאיזה אייטם חביב של ישיבי בבוקר.

3 בחודשים האחרונים אני עוקב אחרי הקמפיינים האגרסיביים, אחרי שידורי התעמולה, אחרי שלטי הענק באילון, אחרי הנאומים בהפגנות, אחרי השלטים, אחרי השפחות, וכמובן אחרי הסיקור-ליבי בתקשורת. וזה מפחיד. הקלות שבה אפשר להסית המונים. הציניות. חוסר הגבולות וחוסר העכבות.

אבל זאת הפעם הראשונה שהזדמן לי להיכנס לנבכי נפשם, או לפחות לנבכי שיחתם, לא של המסיתים, אלא של המוסתים. להקשיב מן הצד למשהו שהוא הכי קרוב לשיחת סלון. הרי זה בעצם הפורמט של תוכנית בוקר: יושבים ליד השולחן חבר'ה, קצת מדברים, קצת אוכלים, קצת מנסים להצחיק.

והתוצאה הייתה תיעוד מעורר פלצות שעוד זמן רב לא יצא לי מהראש. מעורר פלצות יותר מכל דיווח מסית של חדשות 12 על "הדתה" או כותרת ארסית ב"דיעות אחרונות" על "הדרה". זאת הייתה המציאות עצמה. והיא הייתה מלאה בשנאה יותר מהאיור הכי דוחה של בידרמן.

4 אין לי שום עניין לעשות הנחות לגלית גוטמן. אבל חשוב שנבין את האירוע. היא לא מהנדסת תודעה. היא מהונדסת. על מלא. ככה נראה אדם שצורך את החדשות שלו על בסיס

אתמול היה
1,800,000 ₪

כמה היום
באופרים?

מסיימים את ספירת העומר ▶ מתחילים לספור את הימים לפני עליית המחרים
הזדמנות אחרונה לעסקה הכי אטרקטיבית במרכז!

☎ 9710* 📍 הירוקה בעופרים

החברה לפיתוח
מטה בנימין

ב.ה.ר.א.ל.
שירות לקוחות

הירוקה בעופרים

שמה את הטבע במרכז

- נפים ומרחבי טבע
- מפרט מכני עשיר
- חניות ירוקות לרכבים חשמליים
- פתרונות מימון
- דירות 4,5 חדרים
- לוקיישן מרכזי ומבוקש
- היחידים באזור בפחות מ-2 מיליון
- איכות חיים בסטנדרט גבוה

- שלום, אני מתקשר בקשר לרכב
- אה כן, מדובר באימפרזרה 2003, 254 אלף
קילומטר, אוטומטית, מצב מכני מצולה
- אחלה. היא חוסמת אותי

מתי תינתן התורה?

ותגיד לי מה זה קמחא דפסחא אם לא העתקה בוטה של
פיילוט מתנות לאביונים המצליח? אז נכון, השם שלך מצלצל
טוב יותר באוזן אבל שם נגמרת ההשוואה.
וכשזה מגיע לקבלת התורה, ידוע שבי קיימו היהודים מה
שקיבלו עליהם, אז ברור שאני הבחירה הכי הגיונית.

בי ראוייה להינתן התורה.
שמע זאת יום הכיפורים ואמר: אוקיי, וואו. קודם כול, לא
צריך להידרדר לעלבונות. הרי בסוף כולכם מגיעים אליי על
ארבע ומבקשים סליחה בדיוק על הדברים האלה. אז בואו
נשמור על לשון נקייה. לגופו של עניין, מר פורים, אני
לא פחות כיפי ממך. זה פשוט כיף אחר. וגם בי מסיימים
מעולפים מדי פעם, אומנם לא מאותן סיבות אבל הבנת.

ולא שאני מחפש להתקטנן, אבל בסופו של דבר אני ליטרלי
היום הקדוש בשנה. אין מכוניות בכביש, כולם לובשים לבן.
אשכנזים נשארים מרצון בבית הכנסת עוד חצי שעה כדי
להגיד משהו שקוראים לו שיר הייחוד. באיזה עוד יום בשנה
אפשר לראות מחזה כזה?

חוץ מזה, אדון פורים, אתה נוצרת אלפי שנים אחרי מתן
תורה אז איך אתה חושב שזה יעבוד טכנית? או ששוב שתית
יותר מדי?

בקיצור, כולכם ברוכים וכולכם אהובים, אבל השורה
התחתונה ברורה: בי ראוייה להינתן התורה.
המשיכו כל החגים הגדולים והחשובים להתווכח ולהתקוטט.
רק חג השבועות עמד בפניה מבויש ואמר: אתם כולכם
צודקים. אתם קדושים וראויים וחשובים. אני לעומתכם, מה
אני? כלום. לא תוקעים בי בשופר ולא טובעים בי בים. לא
שותים בי יין או מכפרים עוונות. אשכנזים לא נשארים בי
אחרי התפילה מרצונם החופשי.

הכול נכון.
מצד שני, לי אשכרה קוראים חג מתן תורה.
כאילו אני יודע שזה עניין קצת סמנטי, אבל לתחושת ייש
פה איזו קריאת כיוון לגבי הבחירה הנכונה. לא ככה?
(ובלי קשר, אם תיקחו ממני את הקטע של מתן תורה אז מה
יישאר לי, חג הגבינות? הרי זה קונספט שלא מחזיק. אוכלים
קצת חלבי בלילה ואז למחרת כולם עושים על האש עם
השכנים. זה לא רציני. אני הרי לא חג מהפשוטים, אני רגל).
מיד יצאה בת קול ואמרה: בחג השבועות תינתן התורה.
יצאו כל החגים בשירה ובריקודים ושמחו בחלקו של חג
השבועות האהוב (כולם חוץ מט"ו בשבט ופסח שני, שעמדו
בצד ואמרו לעצמם: אוקיי, זה קצת מעליב).

בשעה שבא הקב"ה לתת את התורה לעם ישראל החלו
החגים רבים אלו עם אלו.

עמד ראש השנה ואמר: אני ראש השנה, בי מכתירים את ה'
למלך. בי תוקעים בשופר, אוכלים סימנים, קופאים במזגן של
בית הכנסת. חג כמו שחג צריך להיות.

אני גם יומיים שלמים, חברים! וכשאני מחובר לשבת בכלל
זו נהיית סאגה משפחתית שמעטים יוצאים ממנה נקיים.
חגיגה על כל המשתמע.

אה, וביום השני שלי הולכים כולם מבית הכנסת ישר לים,
שזה טוויסט שאני בעצמי הופתעתי ממנו.

אז אין שאלה. ברור שבי ראוייה להינתן התורה.

שמע זאת חג הפסח ואמר: וואלה עפת על עצמך ראש
השנה. קודם כול, זה נכון שאתה ראש השנה לשנים ולשמיטין
אבל אני ראש השנה למלכים ולרגלים. אז זה לכל הפחות
תיקן בגזרת ראשות השנה. כמו כן אתה נחגג יומיים רק בגלל
כל הבלגן עם קידוש החודש. בעיקרון אתה בכלל יום אחד,
אז תרגיע. עכשיו תסתכל עליי. סחבק שבעה ימים, נשמה.
לכתחילה! זה שני ימים טובים פלוס חול המועד באמצע
שתמיד נחתך עם שבת שממוקמת במקום הכי גרוע. מה צריך
יותר מזה?

ותן לי לספר לך שהשבעה ימים האלה זה נטו. בברוטו
כבר מפורים אנשים מתכווננים לקראתי. מנקים, מקרצפים,
מחטאים. וכל זה בחדרים שבטוח אין בהם חמץ! עד כדי כך
אני משפיע.

אבל עזוב את זה, אני החג של יציאת מצרים! בי עם ישראל
הפכו לעם. הכול תמצא אצלי: עשר המכות, קריעת ים סוף,
משהו שקוראים לו לפתית שדוגרי אפילו אני לא מבין מה זה.
אין דברים כאלה. בזכותי ילדים מזמזמים חודש וחצי "דומם
שטה תיבה קטנה" כמו זומבים. אני לא יוצא לאנשים מהראש.
אין ספק שבי ראוייה להינתן התורה.

שמע זאת חג פורים ואמר: הצחקת אותי, מר פסח. אתה
לעתיד לבוא הולך להיבטל, אתה קולט? אתה אפיזודה. תראה
אותי. בעתיד זה יהיה רק אני ויום כיפור. ובוא, אני הרבה יותר
כיפי ממנו ובטח ממך. בי היהודים שותים יין בכיף שלהם
ושמחים. כך הם שותים רק ארבע כוסות, וגם את זה פרסת כל
כך מפורז לאורך הסדר שבכוס הרביעית הם כבר מרוחים על
הספה ליד דודה בלהה המאוכזבת.

אתה קורא לעצמך חג? אתה ראית מה הולך אצלי כשאני
מחובר לשבת? אנשים שרים לכה דודי תוך כדי שהם משוחחים
עם עצים. ולא סתם משוחחים, מנהלים ויכוח ער.

שמע זאת חג פורים ואמר: הצחקת אותי, מר פסח. אתה לעתיד לבוא הולך להיבטל, אתה קולט? אתה אפיזודה. תראה אותי. בעתיד זה יהיה רק אני ויום כיפור. ובוא, אני הרבה יותר כיפי ממנו ובטח ממך. בי היהודים שותים יין בכיף שלהם ושמחים. כך הם שותים רק ארבע כוסות, וגם את זה פרסת כל כך מפורז לאורך הסדר שבכוס הרביעית הם כבר מרוחים על הספה

זקוקים ליותר מליל תיקון?

אשור & more

לבקש ולמצא שבילים מהדעת אל הלב

יום עיון בעבודת ה' - הכנס ה-11
יום שלישי ט"ו תמוז (4/7) תשפ"ג
גני התערוכה תל אביב | ביתן 10

דאגנו לכן ל-

יריד נשים מגיע ל"בכל לבבך"
עם האווירה והדוכנים שאתן אוהבות
לפרטים נוספים: 050-8570950

נשים
זמן. נשים. תרבות.

ישיבת ההסדר
רמת-גן

זה הזמן להכניס ללו"ז
את מה שחשוב לכם

נפתחה
הרשמה
מוקדמת

במחיר מוזל!

לפרטים והרשמה:
חפשו ב-Google

כנס בכל לבבך 11

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

ערב התעוררות

המשימה: להיות ערים בתפילת שחרית. המכשול: לילה לבן, עוגות גבינה, ופיוט שמעצים עיניים עצומות

מקריא שורה והקהל עונה לו, זאת אומרת הקהל אמור לענות אבל בפועל מהמהם, או ישן, או שניהם. כל מה שהקהל רוצה בשלב הזה הוא להתקדם, אולי לכן קוראים לפיוט הזה אקדמות. בעשרת הדיברות מתאמצים מאוד להחזיק את העיניים פקוחות, במוסף החזן כבר יכול להתפלל מה שהוא רוצה - מנחה, נעילה, קריאת שמע על המיטה. קרוב לוודאי שאף אחד לא שם לב, כי כולם שמים ראש.

ועל עוגות גבינה

איך מכינים עוגת גבינה?

קודם כול צריך להחליט שמכינים עוגת גבינה, כי אם נחליט להכין עוגת תפוחים, לדוגמה, מתכון לעוגת גבינה לא יעזור לנו. אבל אנחנו נמצאים ערב שבועות, לכן כבר שבועות ארוכים טוחנים לנו את המוח עם פרסומות לכל סוגי הגבינות שבעולם, כך שאין לנו ברירה אלא להחליט שאנחנו מכינים דווקא עוגת גבינה (למה מה נכין לשבועות, סופגניות?).

אחרי שהחלטנו, כל מה שנותר הוא לפתוח את המקרר, להוציא ארבע קופסאות גבינה (צריך שלוש, אבל אחת בטח תתרוסק בדרך), חבילת חמאה וחמש ביצים. מניחים את המצרכים על השולחן, סוגרים את המקרר ומנקים מהרצפה את הגבינה והביצה שנשברה יחד איתה. פותחים את המקרר ומוציאים עוד ביצה. מומלץ להוציא שתיים, על כל צרה שלא תבוא.

מוציאים מהארון קערה גדולה. אם הקערה לא בארון היא בטח בכיור, אל תשאלו איך אני יודע. מסבנים אותה היטב, שוטפים ומניחים לייבוש. בינתיים פותחים את המזווה ומוציאים ביסקוויטים. מגלים שהביסקוויטים נגמרו, שאין לנו מזווה ומה זו בכלל המילה המוזרה הזאת. כדי להתגבר על המכשול בודקים במתכון אם חייבים ביסקוויטים. חייבים. מחפשים בכל הארונות. לא מוצאים. שוקלים להכין עוגת תפוחים. אין תפוחים בבית. חוזרים לביסקוויטים.

מכיוון שאין ביסקוויטים קוראים לגבר הקרוב ביותר - זה יכול להיות בן, אח, גיס, אם כי כמובן הכי טוב זה להשתמש בבעל - ושולחים אותו בדחיפות לקנות חבילת ביסקוויטים. הגבר שואל איזה ביסקוויטים. אומרים לו שלא משנה, העיקר שילך כבר.

עד שהביסקוויטים יגיעו מנגבים את הקערה, ממיסים בתוכה את החמאה ומערבבים עם תמצית וניל ושמנת מתוקה. מכיוון שאין תמצית וניל בבית, מתקשרים לגבר ואומרים לו להביא שמנת מתוקה דווקא יש. אם כי התאריך האחרון שלה היה אי שם בחודש מאי. של שנת 2019. היא לא לגמרי מקולקלת, במובן מסוים היא עדיין שמנת, אם כי כבר לא כל כך מתוקה. אבל בשביל זה הרי שלחת את הגבר שלך לסופר, כדי להביא חבילת ביסקוויטים, תמצית וניל ושמנת מתוקה. ותבנית ביצים. וסודה לשתייה. וטישיו. אל תגידי לו הכול ביחד, כל שלוש דקות תשלחי לו הודעה חדשה, את האחרונה תשלחי רק אחרי שתוודאי שהוא כבר עבר את הקופה.

חוזרים לקערה. מגלים שאין סוכר. מתקשרים לבעל. הוא כבר בדרך הביתה. תופסים את הילד הכי קטן בבית ושולחים אותו אל השכנים להביא סוכר. הוא מתלונן (ברור, הוא גבר). מאיימים עליו. הוא הולך לשכנים. הבעל חוזר עם קרקרים במקום ביסקוויטים. שולחים את הילד לבקש מהשכנים גם ביסקוויטים. מערבבים את כל המצרכים, משטחים בתבנית משומנת היטב ומכניסים לתנור. אחרי שעתים נזכרים בעוגה לפי הריח השרוף. פותחים את התנור. מפזרים את העשן. הולכים לחנות וקונים עוגת גבינה מצוינת שאף אחד לא יאכל כי אחרי הלילה שעברנו מי מסוגל להסתכל על עוגות. או להסתכל בכלל.

ככה עוברים את החג היפה הזה. חג שמח. ●

בסוף נלך לסופר ונקנה עוגה מצוינת שאף אחד לא יאכל ממילא. אילוסטרציה

האקדמות הן פיוט מרומם שמטרתו להעצים את הרגע ואת העיניים העצומות באופן עוצמתי גם ככה. הן בנויות כך שהגבאי מקריא שורה והקהל עונה לו, זאת אומרת הקהל אמור לענות אבל בפועל מהמהם, או ישן, או שניהם. כל מה שהקהל רוצה בשלב הזה הוא להתקדם, אולי לכן קוראים לפיוט הזה אקדמות

על שלושה דברים חג השבועות עומד: על התורה, ועל העבודה, ועל עוגות גבינה. ומכיוון שעבודה שבלב היא תפילה, השאלה הגדולה היא איך שורדים את התפילה אחרי לילה של תורה והמון עוגות גבינה. וחטיפים. ופיצוחים. וקפה. המון קפה, שאפילו הוא מתעייף עכשיו, בדיוק כשהחזן מתחיל הודו. איך עושים את זה?

על התורה

הסיבה ללילה הלבן היא לא בגלל שהגבינה לבנה, אלא כמובן תיקון לכך שבני ישראל, כמו כל מתבגר ממוצע, לא קמו בזמן לקריאת התורה. ליל שבועות הוא למעשה שחזור של ל"ג בעומר, אלא שהפעם המטרה היא לא רק להישאר ערים עד הזריחה אלא גם ללמוד משהו על הדרך. לכן המשימה הגדולה של הגבאי היא לארגן שיעורים שיהיו גם מעניינים וגם קצת פרובוקטיביים, אחרת הקהל יירדם או יברח לפיצוחים ולעוגות שבחוץ, או כמו שהמשנה קוראת לזה - אלו גברים שאין להם שיעור.

זה לא נורא קשה, כי בשבועות הרי לא באמת לומדים כל הלילה. בשעה הראשונה של הלילה מתפללים ערבית, בשעה השנייה עומדים ליד בית הכנסת ועוסקים בדברי תורה. כלומר תורה של מי לזכות בליגת האלופות הפעם. בשעה השלישית והרביעית יושבים לסעודה, בחמישית נחים מהאוכל, ורק לקראת חצות הלילה קמים והולכים לבית הכנסת לארבע-חמש שעות, שעתיים-שלוש של ישיבה בשיעורים והשאר באכילה לשיעורין. אבל כדי שהקהל יישאר ער גם בשיעור ולא רק ליד השולחנות של הבורקס, צריך לעורר אותם עם כותרות מסקרנות, רצוי כאלה שקשורות לאקטואליה. למשל:

- האם בנימין נתניהו כוזרי?
- האם מי שתומך ברפורמה המשפטית הוא רפורמי?
- מי הזיז את הגבינה שלי - מה בין יום הכיפורים לשבועות, חוץ מהעובדה שבשניהם אין בשר?
- האם מי שהצליח להישאר ער כל הלילה פטור מערבי התעוררות בחודש אלול?
- האם הגבאים שומרים את הכיבוד השווה לשיעור של ארבע לפנות בוקר? הישארו עמנו ותדעו...
- ובאמת הרוב נשארים ערים, ואם מישו מתנמנם זה רק בגלל שהוא רוצה לברך ברכות השחר או שהוא קיים את מצוות היום בהידור ואכל המון עוגות גבינה. כך או כך, לא נורא קשה לשמור על ערנות עד הבוקר.
- האתגר הגדול הוא להחזיק ראש בתפילה.

על העבודה

רמת הערנות בבוקר שבועות עומדת ביחס הפוך לרמת הערנות בלילה. בתחילת הלילה כולנו יפים, עם עלות השחר שבעים אך עייפים. את פסוקי דזמרה עוד עוברים איכשהו, אבל אחרי קריאת שמע כבר יש כמה אנשים שנשארים עם היד על העיניים גם כשהציבור (כלומר, מה שנשאר ממנו) ישן בעמידה. זאת אומרת בתפילת עמידה. במגילת רות אפילו הקורא לא ממש בטוח אם הוא קורא או רק חולם שהוא קורא, והאם באמת צריך לקרוא עכשיו או שהוא בעצם כבר קרא את המגילה לפני התפילה. אחרי קריאת המגילה אומרים קדיש על ישראל, שנקרא ככה כי כל ישראל שמסביב מעולפים לגמרי, אבל אז מתרחשת תחיית המתים וכולם קמים לקריאת התורה, כי הרי בשביל התיקון הזה הם לא ישנו כל הלילה אז מה הטעם לישון דווקא עכשיו.

ואז, הו אז, מגיעות האקדמות.

האקדמות הן פיוט מרומם שמטרתו להעצים את הרגע ואת העיניים העצומות באופן עוצמתי גם ככה. הן בנויות כך שהגבאי

חג שבועות
שמח

תנו מרחב לחיים החדשים שלכם

פרויקט קהילתי לבני 55+ ביישוב יד בנימין

אשר & more

דירה מרווחת במיקום מרכזי
על שמכם בטאבו (ללא פקדון)

קהילה פעילה ואיכותית
של אנשים טובים, כמוכם

מרכזי קניות, תרבות
ובריאות במרחק הליכה

בית כנסת ומרכז
מסחרי במתחם

אחוזת יונתן
חזון קהילתי חדש לבני 55+

יד בנימין מ.א. נחל שורק 072-3950738

www.ahuzatyonatan.co.il

אחוזת יונתן יד בנימין

חפשו
בגוגל:

מגדלור של השנה כולה

חג השבועות מנתק אותנו ליום אחד מהמורכבויות המאתגרות שמציבה המציאות מול ההלכה ומכניס אותנו לבועה שמימית-אידיאלית שאנחנו עורגים אליה כל השנה

חוק השבות ועלייה מחבר העמים, ענייני עגינות וסרבנות גט בעולם שבו האישיה כבר לא במעמד שבו הייתה פעם, ונישואין וגירושין במדינה שלא כל אזרחיה רוצים או יכולים להינשא כדת משה וישראל. מורכב.

ואז הוא מגיע, היום הזה בשנה שבו אנחנו מתכנסים בחזרה סביב הר סיני. שבו אנחנו מטיים אוזן ומנקים את הלב ומקבלים את התורה מחדש. יממה אחת שבה מניחים את כל המורכבויות וההתפתלויות וההתפלספויות בצד. ופשוט אומרים מחדש נעשה ונשמע, ושרים את ההלל וזוכרים שאתה בחרתנו.

בלילה הזה ולמחרתו, אנחנו חוזרים להיות ילדים או מתבגרים. אנחנו רואים הכול בשחור ולבן, בעיקר לבן. נכנסים לגמרי לתוך הקודש, שוכחים מהחול, מתעלים אל האידיאל, אל הלוחות הראשונים, מבינים מה נדרש מאיתנו ושוהים בבועה של אמת גדולה, שמיימית, עוד לפני שהיא ניתכת ארצה ומתנגשת עם המציאות. רק אחרי ההיזכרות הזאת, העמוקה, העוטפת, רק אחריה נוכל לצאת שוב לעולם ולהתמודד עם כל מה שהוא מזמן, עם ההליכה רצוא ושוב. פעם בשנה מתחברים למטען אדיר של עוצמה וכוח.

אלומות של אור

פעם, לפני הרבה מאוד שנים, כשמדרשות לבנות היו דבר נדיר, שאלתי את אחד הרבנים שלימד במדרשה האם השנה הזאת, שכולה לימוד וקודש, תעשה טוב לבנות הבוגרות בטווח הארוך. הן הרי טועמות מהמתקנות, מהרוחב ומהעומק במשך שנה אחת ואז צוללות לתוך לימודים ובית וילדים, כלומר החיים עצמם שבהם קשה להספיק אפילו שיעורון אחד קטן לפני החג, ועונג שבת הוא לא שיה על השפת אמת או הנתיבות שלום אלא הירידות חטופה עם הילדים בחדרם. מה הטעם, שאלתי אז, האם התסכול לא יהיה כבד מדי? האם הנחיתה לא תהיה קשה מנשוא?

הרב הקדים והסביר לי שזה לא בלעדי לנשים. גברים זוכים ללמוד כמה שנים בלי הפרעה, באופן שאיננו יכול להתקיים במרחב של לימודים ועבודה ומשפחה. אבל, הוא הוסיף, השנים הללו, הלימוד הנקי הזה, הוא מגדלור. הוא אלומת האור על השנים שאחר כך, הוא מאותת היכן נמצא החוף. יכול להיות שלא תגיעו אליו בשנים הקרובות כי העומס מכריע, יכול להיות שהשיט של ספינת חייכם מרחיק אתכם מהיכולת להיטען בתורה כרגע, אבל השנים ההן של לימוד נקי מזכירות לך היכן הוא נמצא, מהיכן יצאת ולאן אתה יכול לשוב, אפילו כדי לרדת ולתדלק, מה הכיוון.

והמשל הזה הולך איתי, גם כי אני רואה אותו בעיניים אצל נשים שלמדו במדרשה ואצל גברים שלמדו בישיבה. את הגעגוע ואת ההתרפקות, את השיחה על המגדלור, את הידיעה שהוא ניצב שם, שולח איתות תמידי, ממתיך לתקופות אחרות, פנויות יותר. ובמידה מסוימת זה חג שבועות של כולנו. מגדלור קטן, שנתי, של קודש, של מתקנות, של אידיאל וטוהר. אי של לימוד רב-גילי, רב-דורי, גברי ונשי. שיכול להזכיר לנו למה אנחנו כאן ובשם מה אנחנו פועלים, ולאותת לנו כל השנה אלומות אור של תום ואהבת תורה. ●

בלילה הזה ולמחרתו אנחנו חוזרים להיות ילדים או מתבגרים. אנחנו רואים הכול בשחור ולבן, בעיקר לבן. נכנסים לגמרי לתוך הקודש, שוכחים מהחול, מתעלים אל האידיאל, אל הלוחות הראשונים, מבינים מה נדרש מאיתנו ושוהים בבועה של אמת גדולה, שמיימית, עוד לפני שהיא ניתכת ארצה ומתנגשת עם המציאות

“העולם שלנו הוא לא רק שחור ולבן, הוא עשוי גוונים-גוונים. תביטי על העצים ושיחי הגדר והפרחים סביבנו, תראי כמה סוגי צבע ירוק יש פה בחצר הקטנה שאנחנו יושבות בה. בהיר ואפרפר, וירוק עמוק, וזית, וכמעט צהוב.” ישבתי השבוע בחצר, בשיחה עם בת של חברים. לא טוב לה, היא מרגישה שכולם ניצבים בחזית אחת נגדה, ואני ניסיתי להסביר שיש מצבי ביניים, שיש חרכים שאפשר להרחיב ודרכם להכניס עוד אור. מתבגרים, צריך ללמד אותם שלא הכול רע או הכול טוב. האמת היא שהכול צבעוני. החיים מורכבים.

אני אומרת את זה לנערה החמודה וחושבת על המבוגרים שנושאים איתם את המסר הזה כל הזמן, מהרגע שהם קמים בבוקר עד שהם עוצמים עיניים מותשות בסוף יום. כולנו חיים בכמה עולמות ויודעים שיש טוב שמגיע עם רע, ויש רע שמגיע עם טוב, ומנסים לדלות את הרימון מתוך הקליפה ואחר כך לזרוק, או לפחות להניח בצד. החוכמה הגדולה הזאת פוגשת אותנו במערכות יחסים עם חברים ועם קהילה, בעבודה ועם הילדים וכמובן בזירה החברתית-פוליטית.

בעידן שלנו, של מחנות שנלחמים זה בזה ושנאה שכבר מאיימת להטביע, נהיה די קשה לא לצופף שורות. מפתה מאוד להרכיב משקפיים כהים שיסתירו את הטעויות של המחנה שלי, ובה בעת לצעוק בלי הפסקה על הצד השני. לחזור לעולם הטובים והרעים, השחור והלבן של פעם. לפעמים נעשה כמעט בלתי אפשרי לחפש ולספר על נקודות האמת שיש במחנה שכנגד, כי הן מגיעות עטופות במילים קשות, נוטפות שנאה, והקילוף הוא אתגר כואב. עיתונאים יושבים, או אמורים לשבת, על הגדר הזאת, שבין המחנות, בין העולמות, ואם הם עושים מלאכתם נאמנה הם מתווכים ומספרים, מעבירים את הקולות מכאן לשם ומשם לכאן, שואלים את כל הצדדים שאלות קשות ושומרים על עולם צבעוני בשביל קהל הקוראים והצופים. בחודשים האחרונים עיתונאים רבים בוחרים להתכנס לאחד המחנות, להגיף את התריס ולצעוק צעקות חד-צדדיות. ואני, שעדיין מנסה לערבב את הצבעים, מרגישה לפעמים שהמשימה הזאת הפכה מבלבלת ומאתגרת וכמעט מייאשת.

כשהלוחות נפגשים עם המציאות

מורכבות נראית לנו לפעמים מושג מודרני, אבל היא לא המצאה חדשה. התורה שלנו הגיעה לעולם כמכתב אלוהי שיורד מלמעלה אל תוך מציאות אנושית. העגל של עם ישראל גרם לכל הדבר הזה להתנפץ אל הקרקע ולהישבר. שמיים בתוך ארץ, אידיאלים גבוהים בתוך מציאות, זה לא ילך בלי תיווך. בלי שמשה יהיה הדובר ולא אלוקים, בלי שהלוחות יהיו עשויים בידי אדם. לא לזה פיללנו, אבל זה מה שהעולם שלנו יכול לשאת.

התורה והמצוות הן אידיאל נשגב, אמת גדולה שאנחנו צריכים לקיים במציאות מתחדשת ומסובכת. לא פעם אני מוצאת את עצמי שואלת את הרב שאלות שלא דמיינתי שאשאל אי פעם, מצבי חיים שמזמנים דיון וחשיבה והעדפה של ערך הלכתי אחד על פני האחר, אגודל יורד ועולה וסובב סביב עצמו כי המציאות מפותלת. ואם נבטי על החברה אז ישנם ענייני גיור בעידן של

אתם לא צריכים סחבנק אתם צריכים בנק שמתלם לכם!

בנק יהב מציע:

הלוואה עד 120,000 ₪
בהחזרים חודשיים נוחים החל מ-979 ₪
עד 18 שנים בריבית פריים + 1%
פטור מדמי טיפול

וגם

חשבון ללא עמלות עו"ש

חג שבועות שמח

בנק יהב
הכי משתלם בשבילך

הצטרפו אלינו 2617*

למצטרפים חדשים. אפשרות לדחיית תשלום קרן ההלוואה בשנה הראשונה. עמלות עו"ש: עמלת ערוץ ישיר ועמלת פקיד, כמפורט בתעריפון הבנק. כל האמור בפרסום זה נכון למועד הפרסום. הבנק רשאי לשנות את התנאים בכל עת. מתן ההטבות מותנה בקיומו של חשבון עו"ש אליו יופקדו באופן שוטף משכורות/קצבת ביטוח לאומי/משרד הביטחון בסך מצטבר של 5,000 ₪ ומעלה. מתן האשראי, שיעור הריבית, קביעת הביטחונות ותנאי האשראי נתונים לשיקול דעתו הבלעדי של הבנק וכפופים למתן הסכמה לקבלת דו"ח אשראי, לביצוע חיווי אשראי ולהוראות הדין. ריבית מתואמת שנתית = 7.22%, ריבית הפריים = 6% נכון ל-21.5.23. ההטבות אינן תקפות לחשבונות עסקיים. אי עמידה בפירעון ההלוואה עלול לגרור חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל.

מתנ"ס גוונים רשת מרכזים קהילתיים בית שמש

מרכז אוריינות טכנולוגית מתנ"ס אלעד

מימין: מוטי עבו מנהל מחוז מרכז בחברה למתנ"סים, טל בסכס מנכ"ל, ישראל פורוש ראש עיריית אלעד

מתנ"ס גוונים רשת מרכזים קהילתיים בית שמש

מצמצמים את הפער החברתי ומחוללים שינוי אמיתי בחברה החרדית

טל בסכס, מנכ"ל החברה למתנ"סים הארצית: "בימים בהם החברה הישראלית נמצאת במשבר שמאיים לשסע ולהחריב אותנו מבפנים, אנו בחברה למתנ"סים פועלים לשינוי וצמצום הפערים בין המגזרים השונים בחברה הישראלית בכללותה. החברה למתנ"סים היא הגורם המחולל שינוי בחברה החרדית. אנו מעניקים כלים ותוכניות מותאמות לילדים, נוער ומבוגרים, כמו במגזר הכללי, והכל מותאם לאורח החיים החרדי, בשיח ובהבנה עם הקהילה, והביקוש רק עולה. חיזוק החברה החרדית ומתן כלים מותאמים, יביאו לשילובם בעתיד בחברה ובכלכלה ויפחית את ההסתה והשנאה. גם המדינה הבינה את זה ומקצה משאבים לתוכניות אלו."

במבחיני מיצ"ב, אנו יודעים להעניק לחברה החרדית כלים ושירות, בדיוק כמו שיש לאוכלוסייה הכללית, בדרך של הבנה של הצרכים ובהדברות, ויש דוגמאות רבות להצלחות בחברה החרדית - נפתחו מרכזי למידה, מרכזי טכנולוגיה, יש תוכניות העשרה והכשרה בתחום הקריירה ויש עניין רב מצד הקהילה ללמוד ולהתפתח."

אחת מהתכונות הבולטות של המרכז הקהילתי הוא היכולת למפות ולזהות את צרכי האוכלוסייה ולהעניק מענה מותאם. הדבר מהותי מאוד בעיקר בחברה החרדית, בה נדרשת רגישות ותשומת לב גבוהה לכל פרט, ושיתוף פעולה הדוק בין כל מענהיג הקהילה. המרכזים הקהילתיים, ובתוך כך מנהלי המתנ"סים,

נדרש, ברגישות ובהתאמה לצרכים שעולים וזה היתרון הגדול של החברה למתנ"סים. אנו משקיעים משאבים רבים מאוד הן בחברה והן במרכזים הקהילתיים, מתוך מטרה לצמצם את הקיטוב החברתי ולפעול למען חיזוק החיבור בין חלקי האוכלוסייה הישראלית, זה ערך עליון מבחינתנו."

"החברה למתנ"סים היא הגורם המחולל שינוי בחברה החרדית. בעוד כולם יודעים לצעוק שיש קיטוב ושסע, אנו יודעים לספק פתרונות מותאמים כמי שמכירים היטב את השטח, ועובדה היא, שגם המדינה רואה בזה ערך ולכן מתקצבת תוכניות ייעודיות. זה היתרון הברור והגדול שלנו, שאנו מבינים שבמקום לכפות לימודי ליבה או לחייב

החרדית. התוצאות נראות בשטח - ביישוב בו קיים מתנ"ס חרדי, למעלה מ-63% מהתושבים, בכל גיל, מטף ועד זקן, מגיעים למרכז הקהילתי ופעילים בו באופן שוטף. "יש לנו את היכולת לספק מענה מותאם לכל צורך שעולה בקהילה, ואנו עושים זאת בהצלחה לאורך עשרות שנים, ומה שיפה כאן, זה שלמרות האתגרים, אנחנו יכולים לעשות זאת גם עבור כל אוכלוסייה וכל מגזר, בהתאמה ספציפית של פתרונות ומענים מדויקים", אומר טל בסכס, מנכ"ל החברה למתנ"סים הארצית. "במגזר החרדי למשל, יש לנו אפשרות לספק מעטפת של פתרונות בתוך המרכז הקהילתי, תוך שיתוף פעולה הדוק עם הרשויות, עם מערכת החינוך ועם ההנהגה הרוחנית כשזה

עם 17 מרכזים קהילתיים בערים חרדיות ועוד כ-57 מרכזים ביישובים בהם קיים ריכוז של אוכלוסייה חרדית ופוטנציאל השפעה על למעלה ממיליון איש, יש לחברה למתנ"סים באמצעות המרכז הקהילתי המקומי, יכולת גבוהה להעניק למגזר החרדי מכלול של פתרונות תחת קורת גג אחת, שאין בשום גוף אחר.

הפריסה הרחבה בכל רחבי הארץ, ממטולה ועד אילת, החשיבות והעוצמה של המרכז הקהילתי והיכולת לזהות את צרכי הקהילה ולספק מענים מותאמים, מסייעים מאוד בצמצום פערים ויצירת חיבורים בין אוכלוסיות, ובכך להעצים את ההצלחה של הפעילות בחברה

הם המומחים הקהילתיים-חברתיים-חינוכיים ביישובים, המתמודדים עם אתגרים חברתיים הן ברמה הלאומית והן ברמה המקומית. הודות לזיהוי הצרכים הייחודיים ונקודות החוזק של הקהילה ושל פרטים בה, הם מתמחים ביצירת מענה ייחודי לילדים, נוער, משפחות, מבוגרים בטווח רחב של תחומי פעילות, תוך דגש על השכלה והרחבת אופקים, כחלק מרצף חינוכי, יזמות וחדשנות, תרבות, פנאי, ובריאות, וכן שילובם של אנשים עם מוגבלות בקהילה.

אחת הדוגמאות הבולטות הוא הצורך בלמידה של תכנים טכנולוגיים. בשל אופייה הייחודי של החברה החרדית, ומתוך העובדה כי במרבית בתי האב אין אמצעים טכנולוגיים זמינים כגון מחשבים וטאבלטים, מקימה החברה למתנ"סים בתוך המרכז הקהילתי, מרכזי למידה בהם הילדים, בני הנוער והמבוגרים, יכולים לרכוש מיומנויות טכנולוגיות מותאמות ברמות שונות.

גם טכנולוגיה וגם פנאי בשכונת נווה יעקב בירושלים

דוגמא להצלחה ניתן לראות במינהל הקהילתי נווה יעקב. מדובר במינהל שפעיל לאורך כל שעות היום, החל משעות הבוקר המוקדמות ועד לשעות הלילה המאוחרות, זאת באופן ייחודי כדי לאפשר לכל הגילים ולכל האוכלוסייה לקבל שירות בשעות המתאימות לכל אחד. מי שחשב שבחברה החרדית אין דרישה לטכנולוגיה - טועה ובגדול. יש צורך ברור בקרב כל חברי הקהילה להעשרה טכנולוגית, זאת מעבר למערך החוגים המקיף והרחב, ולכן נבנו חוגי אוריינות דיגיטלית לכל הגילאים. בשעות הבוקר, מגיעים בעיקר הגמלאים כדי ללמוד כיצד לתפעל את הטלפון ולהזמין תורים באפליקציות הדואר, הבנק וקופות החולים, ובשעות הצהריים ואחה"צ הילדים ובני הנוער מקבלים כלים ולמידה ובשעות הערב מגיעות נשים שיש להן עסקים בשכונה כדי ללמוד בניה וניהול של אתרים, במטרה לסייע להן לקיים כלכלה מקומית ולקדם רכישה של המוצרים שלהן. "היופי כאן שיש מענה לכל צורך ולכל פרט בקהילה, מנהל המרכז הקהילתי והצוות שנמצאים בקשר שוטף מול הקהילה, מזהים מה נדרש ופועלים כדי לאפשר את זה", אומר בסכס. "מעבר לצורך הפורמלי של הכרת יישומי מחשב, הם דואגים גם לחוסן הכלכלי והפיננסי של נשות העסקים, באמצעות קבוצת עבודה קהילתית שמהווה עבורן עוגן עסקי וחברתי כאחד". בנווה יעקב יש למעלה מ-1,500 ילדים במערך החוגים, וחשוב לציין שמדובר במערך חוגים מקיף ומאוד מגוון, וזה בעצם הגוף הרשמי היחיד שמעניק פנאי לבנים, בתחומים שונים ביניהם גם ספורט, שחייה, שחמט, טכנולוגיה ועוד. כל התכנים בחוגים נבדקים מול תלמודי התורה, וכך הבנים יכולים ליהנות ממגוון רחב של חוגי העשרה ולמידה של תכנים חרדיים שאין בבית הספר.

דוגמא נוספת היא פתיחת חוגי תכנות בשפת פייתון לבנות בכיתות ז'-ח', וזה דבר שיצר שינוי אדיר גם בלימודים הפורמליים, מפני שהן התעניינו יותר בלימודי אנגלית ומתמטיקה ורצו להתקדם. כיום, הבנות שלמדו בקורס הראשון, מסייעות לתלמידות הנוכחיות ובקורס הבא הן צפויות להיות המנטוריות שלהן במערך של שיעורים פרטיים. זה מרגש וזה רק מראה עד כמה ההקשבה לצרכים של הקהילה, מאפשר לפתח עבורם פתרונות מותאמים ומדויקים. חוגי הבנות אף הם מותאמים מול בתי הספר והן מקבלות השלמה לכל מה שנדרש. כך למשל, בקרב הבנות שאינן חשופות למדיה, גילו כי נדרש להן חיווך משמעותי בדיבור בשפה האנגלית וכך נבנה חוג שמשלים את הלמידה בבתי הספר, של קריאה וכתביה, ומאפשר להן לחזק באופן משמעותי את יכולת השיח שלהן באנגלית.

"אחת מהחזקות של המינהל הקהילתי זה היכולת

צילום: רמי זרנגר

טל בסכס, מנכ"ל החברה למתנ"סים: "אלה רק דוגמאות בודדות מהנעשה בשטח כל יום, ואנו לא עוצרים, אלא ממשיכים בעשייה ובמתן המענים לחברה החרדית. גם משרד האוצר והחינוך הבינו את היכולת של החברה לייצר שינוי חברתי שיתחיל מלמטה ובדיונים שהתקיימו לאחרונה עם הנהלת המשרד בראשות מנכ"ל המשרד ויו"ר דירקטוריון החברה עו"ד אריה צוקרמן ויחד עם השר חיים ביטון, השר במשרד החינוך האחראי על החברה למתנ"סים סוכם על בדיקה ותקצוב של מספר תוכניות הוליסטיות לחברה החרדית.

וגם האימהות מקבלות בנוסף להנחיה גם תמיכה והעשרה. גם לאבות ולבנים יש זמן איכות במשחקיה, וזה קורה במוצאי שבת בימי החורף, והילדים מגיעים עם האבות ונהנים יחד מזמן איכות עם משחקי קופסא ברמה גבוהה מאוד והנחיה של מנכ"ל מומחה בתחום המשחקים והפדגוגיה.

בנוסף, פועל במרכז הקהילתי מרכז לגיל רך של התוכנית הלאומית (מג"ר) מגיל לידה ועד גיל שלוש, שם ההורים נהנים מתוכניות חינוך ייעודיות, הרצאות, סדנאות, פעילות עיסוי תינוקות, איתור עיכובים התפתחותיים, תוכניות הכנה לכיתה א' ועוד. חלק מהקבוצות פועלות בתוך גני הילדים וחלקן בתוך המתנ"ס.

"אחד הדגשים שלנו הוא פיתוח יכולות טכנולוגיות בקרב בני נוער ואנו עושים זאת באמצעות הקמת מרכזי המראה הפועלים בתוך המרכז הקהילתי", אומר טל בסכס, מנכ"ל החברה. "בשנה האחרונה נפתח בביתר עילית, כמו גם במרכזים קהילתיים נוספים ברחבי הארץ, מרכז המראה טכנולוגי שמיועד לתלמידי התיכון, במטרה להעניק להם כלים וידע בתחום היזמות הטכנולוגית. בביתר עילית המרכז פועל בשיתוף פעולה הדדי עם בתי הספר ומעניק השלמה מצוינת לידע ולהתנסות בעולם ההיי טק, החל משלב הרעיון ועד לפיתוח מוצר, בליווי של אנשי מקצוע מהתחום. אנו רואים בשטח כיצד המרכז מאפשר להם לצמוח ולהתקדם, וכיצד זה משפיע על השילוב העתידי של צעירים מהחברה החרדית בעולם הטכנולוגיה. אין ספק שזה צורך חשוב שהמתנ"ס יודע להביא אל התושבים, ועובדה שגם בגילים אחרים, יש התעניינות בתחום".

ואכן, ביישוב פועל גם מרכז אוריינות דיגיטלית לילדים ועד לגמלאים, שמטרתו צמצום פערים דיגיטליים. מאחר ואין להם מחשבים בבית, הם מגיעים למרכז ולומדים תוכנות מחשב, תוכנות עיצוב, התנהלות דיגיטלית בתוך אתרי משרדי הממשלה והבנקים ועוד. "כל אחת מהפעילויות שנעשות במרכז הקהילתי רותמות את הקהילה לחיבור ולשייכות, ומעבר לזה, מעוררות מעורבות ותרומה לקהילה", אומרת דסי קרויזר מנהלת המתנ"ס. "אנו מפעילים את "בנק הזמן" במסגרתו התושבים תורמים מזמנם כדי ללמד תושבים אחרים, וכך כל תושב שמעניק שעה מזמנו מתחום מומחיותו, יכול לקבל שעה בתחום שהוא בוחר ללמוד ולהכיר - מורה יכולה להעניק שעה של שיעור פרטי באנגלית ולקבל שעה של ייעוץ פיננסי - זו בדיוק המהות והמשמעות של קהילה, להיות אחד למען השני, ואנו במתנ"ס יודעים לחבר בין הצורך בשטח לבין המענה, וזה בא לידי ביטוי בכל אחד מתחומי החיים באמצעות אירועי ופעילויות המתנ"ס".

הם הקימו מרכז אוריינות דיגיטלית מהמתקדמים בארץ, שבו ניתן גם ללמוד את כל הקורסים של עולם הגרפיקה הממוחשבת והתלת מימד, לקבל הכשרה מקצועית וגם להתנסות באופן מעשי בתחום הדפוס, הלייזר והפלוטר. מה שמייחד את הפעילות במרכז זה השילוב בין הלימודים הפורמליים, שם למשל הבנות לומדות את תחום העיצוב הגרפי, לבין הלא-פורמלי, כשהן מגיעות למרכז כדי ליצור את הדברים שתכננו.

"במגזר החרדי קוראים המון ומבלים הרבה בחיק הטבע והמשפחה, ובאלעד יש מענה תרבותי רחב לכל האוכלוסייה, אם באמצעות הספרייה, שהיא הלב של העיר, בה יש למעלה מ-7,000 כותרים של סופרים חרדיים וכ-5,700 מינויים, ואם באמצעות גן החיות שכולל מאות בעלי חיים, הלונה פארק או האודיטוריום שצפי להיפתח בחודשים הקרובים", אומר מנחם הורוביץ, מנהל המרכז הקהילתי באלעד. "הספרייה הוקמה ב-2017 כמענה לצורך תרבותי של ציבור גדול ביותר, בהיעדר טלוויזיה או מסכים שונים. הספרייה אינה רק מקור להשאלת ספרים או הפעלת שעת סיפור לקטנטנים ולאימהות, אלא מהווה מוקד תרבותי וחברתי חשוב בקהילה של אלעד, לכל הגילים".

גם בביתר עילית יש מענים חשובים ומשמעותיים לתושבים, והודות לשיתוף הפעולה בין המרכז הקהילתי לרשות, מתקיימת פעילות מקרבת ומאחדת. "בציבור החרדי, נושא הקריאה נחשב לעוגן תרבותי מרכזי, בהיעדר מסכים דיגיטליים וטלוויזיה", אומרת דסי קרויזר, מנהלת מרכז קהילתי ביתר עילית. "רשת הספריות שלנו מלאה במשפחות, אם סביב שעות הסיפור לילדים, תחרויות כתיבה לכל הגילים, ואם בפעילות ומפגשי תרבות לתושבים. גם במסגרת הפעילויות האחרות שאנו מפיקים, במשחקיה, במרכז הגיל הרך או במרכז ההמראה הטכנולוגי, אנו מספקים לתושבים מענה תרבותי וחברתי שמתאים לצרכים שלהם, והכל בתיאום ובשיתוף הרשות, צוותי החינוך וההנהגה".

המשחקיה שנפתחה לפני כחצי שנה בביתר עילית מיועדת לילדים עד גיל 10 וזה מעניק מענה רחב בשעות אחה"צ של פעילות ג'מבורי, חדר משחקי קופסא, יצירה, ובנוסף נמצאת אשת מקצוע בתחום הריפוי בעיסוק או קלינאות תקשורת, שנמצאת שם למען האימהות שיכולות להתייעץ איתה לגבי הילדים. כלומר, לא רק משחקים, אלא גם ערך מוסף לקהילה. במשחקיה ישנה גם פעילות מודרכת - אחת לשבוע מתקיימת פעילות של "משחקיה טיפולית", במסגרתה מעניקים לאימהות יחד עם הילדים פעילות משחק מונחה, כך שגם הילדים משחקים ולומדים

מימין מאיר רובינשטיין ראש עיריית ביתר עילית וטל בסכס מנכ"ל החברה למתנ"סים

שלו להוות גם גוף מתווך בין גופים, כדי לסייע לקהילה גם בתחומים שאינם תחת פעילותו", אומרת דסי גורדון, מנהלת מינהל קהילתי נווה יעקב. "אנו עורכים כנסי תושבים שמאוד מסייעים לנו באיתור הצרכים בקהילה, בכל תחומי החיים - החינוך, הגיל הרך, הנוער, הגיל השלישי, תרבות ואפילו תשתיות. ככנסים האלו לוקחים חלק פעיל הגופים הרשמיים, נציגים מהעירייה וממשרדי הממשלה וכך אנו עוזרים לקדם דברים לרווחת הקהילה. אחת הדוגמאות לכך הוא פתיחת מרכז מסירה לדואר בשכונת נווה יעקב. זה החל כאשר תושב פנה לפני מספר שנים וביקש פתרון לסניף דואר לאיסוף ומסירה. למרות שזה לא מסמכותו של המינהל, בנינו מודל ייחודי שאין שני לא בארץ ובעולם - פתיחת מוקד מסירה וקבלה של דברי דואר מחו"ל, שכולו מופעל על-ידי אנשים עם מוגבלות מהקהילה. בדרך זו גם נמצאה תעסוקה הולמת לאנשים עם צרכים מיוחדים וגם התושבים נהנים מזמינות גבוהה יותר של קבל חבילות ומשירות נפלא ומהיר".

"החברה למתנ"סים מפעילה בחברה החרדית מגוון רחב של תוכניות הפועלות בתוך המרכזים הקהילתיים, בתחומים זהים למגזר הכללי", אומר עו"ד אריה צוקרמן, יו"ר דירקטוריון החברה למתנ"סים. "התוכניות כוללות מרכזי המראה וחממות טכנולוגיות מתקדמות, תוכניות השכלה והכשרה לשילוב מיטבי בעולם התעסוקה, חוגי טכנולוגיה, רובוטיקה ומיחשוב מתקדמים, חדרי מוזיקה, לימודי אנגלית ומתמטיקה, סיוע פרטי בלימודים, מחול, שחייה, ספורט, ספריות גדולות ומושקעות וגם פועלים לקורסי הכוון, קידום אורח חיים בריא, מפגשים בין קהילות ועוד. הפעילות בחברה החרדית משפרת באופן ניכר את איכות החיים בקהילות ומעמיקה את הקשר והחיבור בין החברה החרדית לאוכלוסייה הכללית, כחלק ממאמצי החברה למתנ"סים לצמצם את הקיטוב החברתי", אומר צוקרמן.

כולם באים ונהנים

במרכז הקהילתי אלעד פיתחו מענים שמתאמים לחברה החרדית בעיר וגם מערים אחרות מגיעים ונהנים. כך למשל מופעל במרכז גן חי בו מאות בעלי חיים, הפועל בכל ימות השבוע. בנוסף, מופעל בעיר מתקן לונה פארק לכל הגילים, הפועל באירועים וחופשות של מערכת החינוך וכן גם לאורך השנה בהזמנת מראש.

גם מערך החוגים בעיר הוא מגוון ומקיף מאוד ויש שיתוף פעולה מלא מול בתי הספר. בנוסף, יש באלעד שני בתי ספר גדולים למחול באורח חרדי, ושם לומדות הבנות גם זומבה והיפ הופ, וזה מוכיח כיצד גם לצורך הזה של ריקוד בסגנונות שלרוב פועלים באוכלוסייה הכללית, נמצא פתרון מותאם באמצעות המרכז הקהילתי. כך גם בהקשר הטיפולי, שהמתנ"ס מסייע לקהילה לקבל מענה לצרכים, כגון חווה טיפולית שצפויה להיפתח בקרוב ותהיה זמינה לתושבי האזור והסביבה הקרובה.

גם בהקשר הטכנולוגי מסייעים באלעד לתושבים.

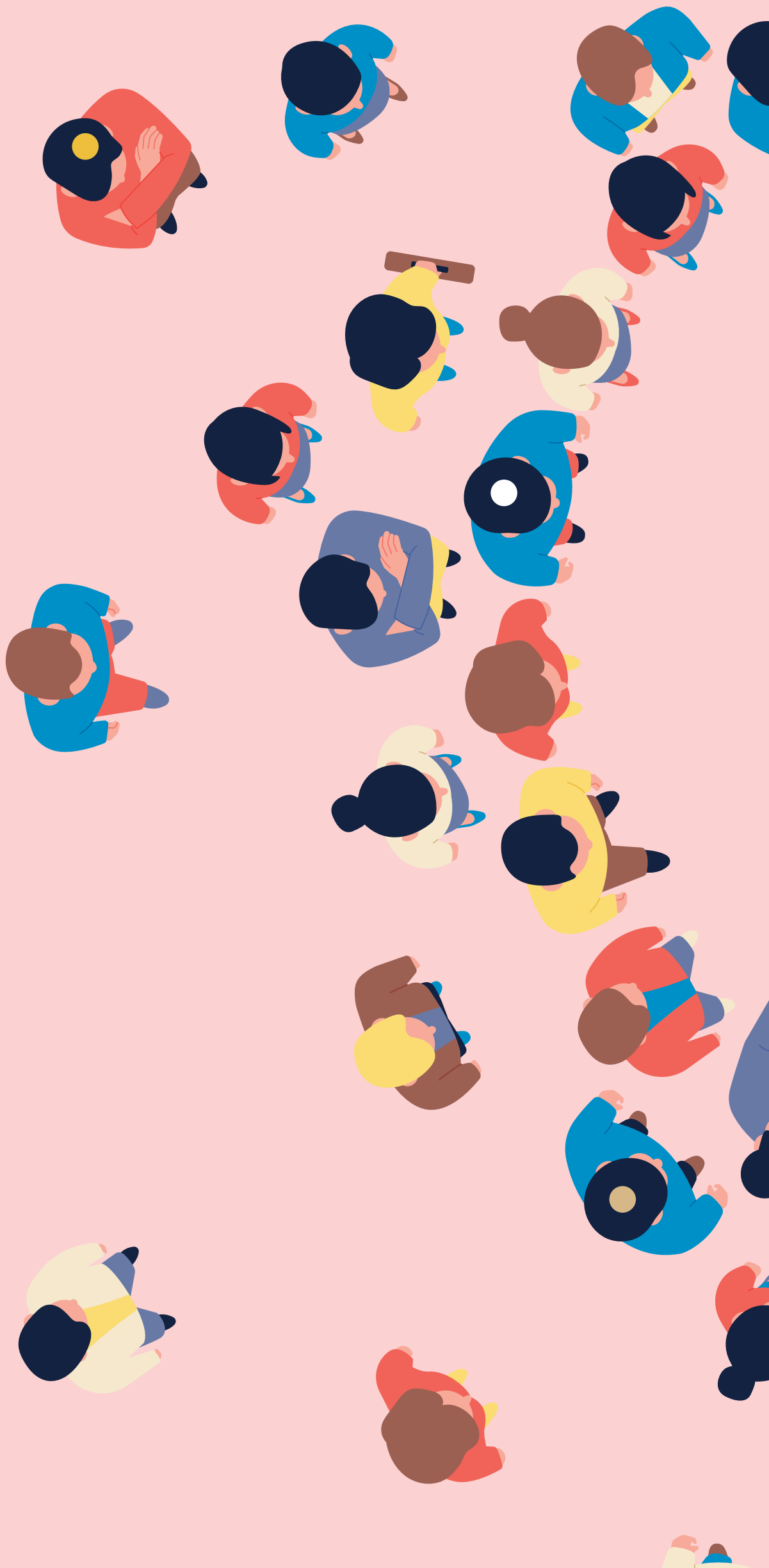
עו"ד אריה צוקרמן, יו"ר דירקטוריון החברה למתנ"סים: "החברה למתנ"סים מפעילה בחברה החרדית מגוון רחב של תוכניות הפועלות בתוך המרכזים הקהילתיים, בתחומים זהים למגזר הכללי"

מפגינים אהדה

פעילים מרכזיים בהפגנות המחאה של השמאל בוחרים
להניח מדי פעם את השלטים ולהיענות ליוזמות הידברות
מהצד השני ♦ משתתפי מעגלי השיח מדברים על חווית
המפגש, על הקשיים וגם על נקודות האור שנותנות להם את
המוטיבציה להמשיך // **עפרה לקס**

השה להאמין שעם ישראל עמד שם, מול הר סיני, כאיש אחד בלב אחד. אנחנו? הרי ידוע שבמקום שיש שני יהודים יש שלוש דעות. יש תקופות שבהן המחלוקות גאות ומאיימות להטביע את הספינה שנקראת עם ישראל, ואנחנו נמצאים בעיצומה של תקופה כזאת. מי שמנסה להרגיע את הגלים ולאפשר לנו לנווט בחזרה ביחד הם אנשים שמארגנים מעגלי שיח בעצמם או במסגרת ארגון כלשהו. אני עצמי כבר חוויתי כמה מפגשים כאלה, וככל שהם מתמשכים השאלות מתעוררות: מחד, מדובר במפגשים שחשיבותם קריטית, אבל מאידך שכבת הסקפטיות בנוגע ליעילותם צפה ועולה. שיחות עם יוזמי ומשתתפי מעגלי השיח הללו מגלות כי כמו תמיד התשובה מורכבת, אבל מה שבטוח הוא הרצון הטוב שמניע את שני הצדדים, והתקווה המשותפת שלפחות משהו יתקדם לבסוף בכיוון הנכון.

"הבנתי שיש כחד אמיתי"

אחד מהראשונים שהקים מעגל שיח הוא בנימין שיינברג, תושב מעלה חבר שבית הגידול שלו הוא ישיבת הר המור, אב לשישה ואיש הייטק. "אני פעיל ברשתות החברתיות וכך אני נחשף לדעות שונות. הנושא של תיקון מערכת המשפט היה נראה לי מאוד טריוויאלי. בחוגי הימין מדברים עליו כבר הרבה שנים. אבל פתאום כשזה יצא לאור, השיח ברשתות ובעיקר העוצמה הרגשית של התגובות משמאל מאוד הפתיעו אותי. הבנתי שהצד השני בחרדות של ממש. זיהיתי בתגובות שלהם את התחושות שהיו לנו ב־2005, הרגשה שהממשלה מובילה את ישראל לאבדון ולאסון ואף אחד לא סופר אותי ולא מקשיב לי. אותי לא הבינו אז, ואני לא מוכן להיות במקום הזה של 'הרוב אצלי, תקפצו לי'."

שיינברג חשב על הקמת המעגל כבר בחודש טבת. הוא זרק את הרעיון בקבוצה של פעילי זהות יהודית, אבל כשאיש לא הרים את הכפפה הוא החליט להתכופף ולהושיט יד בעצמו. "היה לי ברור שכדי שזה יעבוד אני צריך מישהו מהצד השני. חיפשתי ברשת ויצרתי קשר עם שירית כשר. מאוחר יותר התברר לי שהיא בדיוק הפוכה ממני, אישה פמיניסטית חילונית. אחר כך הרחבנו את מעגל המארגנים."

שיינברג וכשר ארגנו ארבעה מפגשים פרונטליים עם גרעין קבוע ומשתתפים מתחלפים. חוץ מזה הייתה קבוצת ווטסאפ גדולה, שחלק מהשותפים בה כלל לא נכחו במעגלים. "רואים את ההבדל בין מי שהיה במפגש פיזי, ויש לו אמון בצד השני, ובין מי שלא היה?"

כשרציתי להקים מעגל שיח בעצמי בסביבות חודש אדר, הרמתי טלפון לשיינברג. השאלה שעניינה אותי הייתה איך המשתתפים לא מתפוצצים זה על זה ברגע שמתכנסים יחד. התקופה הייתה קשה יותר מהיום, טרם ההידברות בבית הנשיא, ואנשים הילכו רוויי כעס. "רבים שאלו אותי על זה ואני באמת לא יודע. תמיד התחלתי את השיחה מהמוטיבציה שלי למפגש, אולי זה היה ריכוך ראשוני. אחר כך כל אחד הציג את עצמו והסביר למה הוא הגיע, ואז כולם גילו שאנשים הגיעו כדי לשמוע". אחר כך היה דיון פרקטי ובסופו שאלה איך יוצאים היום מהדיון.

"המעגלים יצרו היכרות עם הדעת של הצד השני וכמה קשרים אישיים, ואלה מאוד חשובים. אני יכול לשאול אותם מה באמת קורה במחאה, ואם יש דיווח על מתיחות בהתנחלויות הם שואלים מה המצב". מצד שני, לא הכול דבש. "אני קורא איך אנשים שהיו איתי במפגשים מתבטאים ברשתות. הם לא זוו במילימטר מהעמדות שלהם, והאמת היא שגם אני לא. אז מצד אחד לא באתי לוותר על הדעות שלי, אבל מצד שני אם ככה למה בכלל המפגש. ולפעמים עובר גם ההרהור בנוסח 'חשבתי שהטעונונים שלכם עמוקים יותר, אבל אתם סתם חוששים לאבד שליטה'."

ובכל זאת, השתנה אצלך משהו?

"כן. ההבנה שיש בצד השני פחד אמיתי, שזה לא קמפיין. הם הרי לא יצאו לרחובות בכל פעם שהם הפסידו בבחירות. וגם ההכרה עד כמה הסיפור אמוציונלי משני הצדדים. אנשים בימין מונעים מ־2005, בין אם אלה תחושות של נקמה ובין אם זה הצורך לתקן את מערכת המשפט, והשמאל נמצא בחרדות לא רציונליות בכלל. לכן, אגב, גם המפגשים היו מאוד אמוציונליים."

אתה חושב שיש סיכוי שהמעגלים האלה ישפיעו באמת?

"אנשים אמרו: זה המקום היחיד שאני יכול לנשום בו ולדבר. אני רואה המון יוזמות כאלה וחושב שלכל אחד שמשתתף בהן יש חברים וקרובים שהוא מדבר איתם על זה. ביישוב שלי אני אחד היחידים שמשתתף במעגל שיח ואנשים מתעניינים בזה וכך ההשפעה מתרחבת. מה שהמעגלים יצרו זו האווירה שאנחנו רוצים הסכמה ולא הכנעה". שיינברג יודע שיש גם כוחות חזקים שדוחפים לכיוון של הכנעה, והוא לא יודע מי ינצח, ובכל זאת חושב שיש לזה גם חד שמגיע לנבחרי הציבור. "הם מבינים שלפחות חלק מהמצביעים שלהם רוצים את זה, וגם זה משהו."

להפגיש דווקא את הקצוות

"במפגש השני שארגנו היו שולחנות שיח. בחלקם היו פיצוצים וכעסים. אני נרתעתי ולקחתי צעד אחורה, אבל הרב שמואל אליהו אמר לי: עשרים אחוזים יוצאים כעוסים אבל שמונים אחוזים יוצאים באורות, ולקחתי את זה. מי שהולך למפגשים האלה יוצא אחרת. יש בו פחות דמוניזציה, הוא מבין מה ציפור < הנפש של הצד השני", כך אומר חבר הכנסת מתן כהנא מ'המחנה הממלכתי'.

צילום: דבורת השר

"קשה להאמין עד כמה כל צד רחוק ממה שמאשימים אותו". מפגש רבנים וטייסיים בהובלת חבר הכנסת מתן כהנא

צילום: בנימין שיינברג

"אנשים אמרו: זה המקום היחיד שאני יכול לנשום בו ולדבר". מפגש ביוזמת בנימין שיינברג

הממלכתי. הוא ממייסדי קהילת קמה, מעין קיבוץ עירוני שהוקם בבאר שבע על ידי בוגרי תנועות נוער חילוניות. 'ארץעיר' שהוא מנהל הוא ארגון תשתית ל-30 קהילות משימתיות עצמאיות ול-30 יזמים חברתיים.

כרמל קצת חריג בקמה. "חלק מחברי הקהילה שלי הם מהמעגל המחולל והמניע של המחאה בדרום, ואני חטפתי די הרבה אש משמאל על כך שכל הדרך הייתי בתפיסה שצריך לגבש הסכמות רחבות לשינויים חשובים, שאמורים להיעשות בדחילו ורחימו".

מעגלי השיח שהוקמו, בשיתוף עם תהילה שיימס מקרן קהילות וניר סבו מ'דרור ישראל', התקבצו רק בסופי ההפגנות. "אני מאמין גדול שצריך לגבש הסכמות, אבל מבחינתי המחאה היא מקודשת. היה צריך גם מחאה וגם הידברות. הצעדים שרצו לעשות פה הם פגיעה אנושה בדמוקרטיה הישראלית". המעגלים לא היו קלאסיים. המשתתפים לא ישבו בחדר סגור ולא הוזמנו אחד אחד, אלא התכנסו באופן אקראי. "היה בזה אקט סימבולי ופחות מטרה לעשות תהליך המשכך ומעמיק. המטרה שלנו הייתה להראות שאנחנו לא מוותרים על היחיד ושיש גם דרך אחרת. הם היו ביטוי למה שהפוליטיקאים צריכים לעשות - לשבת ולהגיע להסכמות". בפעם הראשונה השתתפו במעגלים כ-30 איש, אחר כך מדי שבוע הגיעו מאה בני אדם, והיו גם אדוות. בעקבות המעגלים האלה התקיימו באוניברסיטת בן גוריון מעגלי שיח בהשתתפות 500 סטודנטים.

ניפגש כשן הקרבות

את מעגל השיח הראשון שבו השתתפתי דחף והקים עובי חממה, איש נעים הליכות שעוסק בעולמות ההשקעות, הפיננסים, ההייטק והנדל"ן. הוא איש המחנה הממלכתי, למרות שאינו מגדיר עצמו אדם פוליטי. המימד הציוני נוכח מאוד בחייו של חממה. אביו היה פעיל המחתרת הציונית בעיראק. "בשנות החמישים הפרדסים היו הציונות. במאה ה-21 אני רואה בהייטק הישראלי

שצריך במפגשים האלה זה לאתר מה היא ציפור הנפש של הצד השני, מה הצד השני לא יכול בלעדיו, ואחרי זה לחשוב איך חיים יחד סביב הדברים האלה. לא לחפש מכנה משותף רחב מאוד". כהנא חוזר למפגש הראשון בין הרבנים לטייסיים ולכוד משפט שריגש אותו. "הרב חנני אתרוג, ראש ישיבת שבי חברון, אמר לטייסיים 'בעיניי אנחנו אחים, אני לא רוצה מדינה בלעדיכם, אני לא יכול מדינה בלעדיכם, בלי העמדות שלכם, בלי הדעות שאתם מייצגים. אבל לא תמיד אני מרגיש שגם אני אח', והם האמינו לו. מבחינתי אחרי המשפט הזה, המפגש עשה את שלו".

יש לא מעט דתיים שמרגישים שבמשך שנים הם חיפשו שיח והצד השני לא רצה לשמוע, ועכשיו מבחינתם כבר מאוחר מדי.

"אז השאלה היא אם נמשיך לתת כאפה עם הגב של היד, או נגיד: אתם סוף סוף רוצים לשמוע, אז בואו נדבר. בקבוצת 'אחים לנשק' והטייסיים", הוא מגלה, "יש הרבה מאוד ביקוש לשיח. כן, מאנשים חילונים מהקצה הרדיקלי".

גם מחאה, גם הידברות

מי שהיה בהפגנות המחאה של מוצאי שבת בבאר שבע, נשאר עד הסוף ולא חתך הביתה, יכול היה לראות מחזה מעניין. כמאה אנשים וגשמים מתאספים יחד ויושבים במעגלים, משתפים בכאב שלהם ובתקווה שלהם. מי שעמד מאחורי היוזמה הם אליעד אברקי, מרכז ארגון הבוגרים של בני עקיבא, שאליו חבר אורי כרמל, מנכ"ל 'ארץעיר'. הראשון דתי, השני חילוני-מסורתי, שניהם חברים במקו"ם - ארגון הגג של הקהילות המשימתיות. "כמי שחי כל חייו בפריפריה - גדלתי באשדוד, וכל חיי הבוגרים אני גר בבאר שבע", מספר כרמל, "יש בי לא מעט טענות כלפי המחנה שממנו אני בא על חוסר חיבור, ויש לי גם המון ביקורת על הצד השני בנושא ניכוס היהדות". כרמל הוא איש מרכז-שמאל, המחנה

מתווך". המפגש השני היה טעון יותר, אבל שם גם היו שולחנות שיח ונולדו מפגשים וקשרים אישיים יותר. "היו שולחנות עם אווירה נעימה והיו שולחנות עם קרבות נוראיים". המפגש עם רבני הר עציון היה אחר. מצד אחד מדובר במתנחלים, וההתיישבות ביהודה ושומרון היא אחד מסלעי המחלוקת הגדולים והקשים

חבר הכנסת מתן כהנא:

"במפגש השני שארגנו היו שולחנות שיח. בחלקם היו פיצוצים וכעסים. אני נרתעתי ולקחתי צעד אחורה, אבל הרב שמואל אליהו אמר לי: עשרים אחוזים יוצאים כעוסים אבל שמונים אחוזים יוצאים באורות, ולקחתי את זה. מי שהולך למפגשים האלה יוצא אחרת. יש בו פחות דמוניזציה, הוא מבין מה ציפור הנפש של הצד השני"

בין ימין ושמאל. אבל הרב מדין, שהשתתף גם הוא במפגש, הוא גם הדמות החתומה על מסמך ההבנות לחיים משותפים עם רות גביון. "מהמעגל ההוא נולד ניסיון לקדם מסמך הבנות ציבורי".

שאלת כפירה: אתה רואה אנשים מדברים, אבל אז חוזרים הביתה ומשתמשים בנשק הסרבנות. אתה לא אומר לעצמך: למה התאמצתי להיפגש? מה זה שווה בעצם?

"רוב האנשים כן עוברים תהליך, הם כן פתוחים להבין מה קורה עם הצד השני. אני חושב שמה

כהנא ארגן כמה מפגשים בין רבנים מצד אחד, טייסיים וראשי המחאה מן הצד השני. "רציתי לארגן מפגש כזה הרבה זמן. התחושה הייתה שאנחנו מדברים בעברית, אבל לא באותה שפה. אבל לא האמנתי שהרבנים יסכימו". בסוף מי שדחף אותו להקים מעגל כזה הם הרב אליהו והרב דוד פנדל. מעגלי השיח שארגן חבר הכנסת כהנא היו אולי המעגלים הכי מפורסמים. הם הפגישו גם בין רבנים שמרנים לטייסיים ואנשי מחאה מובילים, וגם בין רבני הר עציון לאותו המילייה. "הציונות הדתית חיה בתודעת שליחות של חיבור בין האוכלוסיות. אבל היום הציבור שהכי מפחיד את מובילי המחאה הוא הציונות הדתית. הם אומרים: עם החרדים נסתדר, כי הכול פתיר. שם זה לא עניין של עקרונות אלא של כסף. ואילו לגבי הציונות הדתית, החשש ממנה מגיע בגלל ההנהגה הפוליטית שלה. האנשים האלה לא מכירים את הציבור לפרטיו, הם מכירים את סמוטריץ' ואת בן גביר ואת שמחה רוטמן, והם מרתיעים אותם".

לפני כמעט שלושה חודשים התקיים המפגש הראשון שיוזם כהנא. "ישבתי בשיחה וחשבתי כמה היא נחוצה. כי הקצה הליברלי מטיח ברבנים 'אתם רוצים סיפורה של שפחה' והרבנים אומרים 'אם תמשיכו כך, יום אחד יהיה אסור לעשות ברית מילה'. אני יושב שם ולא מאמין עד כמה כל צד רחוק ממה שמאשימים אותו".

כהנא ספג הרבה התנגדויות על כך שהלך דווקא על הקצוות. אבל הוא התעקש מתוך הבנה ש"אם הקצוות ידעו לדבר זה עם זה, כל השאר פתיר". עד כה הרבנים השמרנים נפגשו פעמיים עם בכירים במחאה, פעם בפגישה קטנה יותר ופעם בפורום רחב יותר, ובין המפגשים יש הדים. "זה יוצר שיח רחב. אני נמצא בקבוצת הטייסיים. אחרי שהם פגשו את הרבנים, כל התבטאות של הרבנים מעוררת שם פולמוס רחב. למשל הקריאה להשתתף בהפגנת המיליון, או אפילו נבירה בהתבטאויות עבר, ואני מוצא את עצמי

עובי חממה, בכיר במחאת ההייטק:

**"קיבלתי מהמפגשים הבנה בלתי
אמצעית מהי הציונות הדתית.
למדתי על נקודות כואבות שלהם.
מדהים אותי שלמדתי רק עכשיו על
הצלקת והשבר שההתנתקות גרמה
להם. מאידך, הצד השני הבין שיש להם
פרטנרים לציונות. החברה החילונית
נראתה כחסרת ערכים, ככזאת
שהמרדף אחרי החומר הוא הדת
שלה, וכעת מבינים שיש בצד
שלנו ערכים טובים"**

את הגשמת הציונות". חממה מלווה חברות שהחלו בשניים-שלושה עובדים עד שהן צומחות לגודל של 800 ושל 1,400 איש, "אנשים שמקבלים שכר גבוה וערך גבוה". הוא מתעקש שכל החברות שלו תפעלנה בארץ, "למרות שאפשר לחסוך הרבה כסף וניסים בהעברתן לחו"ל".

חממה פעיל מאוד במחאת ההייטק נגד הרפורמה. הלוח שלו נע בין עבודה ואירוח משקיעים מחו"ל לשיבות תנוון של ההפגנות. "מה שהביא אותי אל המחאה זה שילוב של כל הדברים". הוא עשה בן גביר ועוד סמוטריץ' ועוד רוטמן פלוס קהלת, והגיע למסקנה ש"לא מדובר ברפורמה אלא בהפיכה רב-זרועית מתוכננת".

מה מביא אדם שנטוע עמוק כל כך במחאה ליוזם מעגל שיח?

"רציתי להבין. אני מודע לכך שאנחנו חיים בתיבות תהודה ברשתות החברתיות. אני ציירתי לנגד עיניי מציאות מסוימת שנבנתה מהתיבה שלי ורציתי לשמוע אנשים שגרים אולי 20 קילומטר מהבית שלי וחיים בעולם אחר, לראות איך זה נראה מהעיניים שלהם ואם אני שטוף מוח או הם. הרגשתי שאני צריך לחוות את המציאות היומיומית שלהם, בלי תיווך ועריכה, בלי אג'נדה". הבקשה של חממה וחבריו הייתה לפגוש אנשים מהציונות הדתית. לא מעגל רחב ומגוון אלא מאוד ספציפי. "סימנתי את הציונות הדתית כי כשהבן שלי לחם בצנחנים, עשרים-שלושים אחוזים מהגדוד שלו היו ציונות דתית. יש לנו ערך בסיסי משותף שזנחנו. אנחנו נלחמים כתף אל כתף ומרגישים אחים".

המפגשים לא פשוטים. כולם מגיעים עם רצון טוב והקשבה, אבל הדיון לא מתנהל כל העת על מי מנוחות. "אני מאוד שמח במפגשים האלה. קיבלתי הבנה בלתי אמצעית לקבוצה הזאת בעם שלי. למדתי על נקודות כואבות בחיי היומיום שלהם. מדהים אותי שלמדתי רק עכשיו על הצלקת והשבר שההתנתקות גרמה להם". השאלה שעלתה באחת השיחות והותירה בו רושם עמוק נוגעת לקשר שלו ליהדות. הוא עדיין בוחן אותה. "מה זאת היהדות בשבילך במאה ה-21? במה הבית שלך, החילוני, שונה מבית של כל אורח מודרני אחר בעולם?". מאז המפגשים חממה הוסיף בשיח הפנימי שלו עם עצמו תקווה.

מה אתה חושב שהצד השני קיבל מהמפגשים האלה?

"אני חושב שאחת התובנות הגדולות שעברה לצד השני היא שיש להם פרטנרים לציונות. אני חושב שלא נתפסנו ככה עד שלא שוחחנו. נדמה לי שהחברה החילונית נראתה כחסרת ערכים, ככזאת שהמרדף אחרי החומר הוא הדת שלה, ואני חושב שכעת מבינים שיש בצד שלנו ערכים טובים".

חממה חושב שהמעגלים חשובים וממליץ לחבריו למחאה להשתתף בהם, ולא רק עם הציונות הדתית אלא עם פלחים נוספים בעם, "אבל לא עכשיו. יש לנו כוחות מעטים, בואו נתמקד כרגע במניעת ההפיכה. אבל כשוך הקרבות נבטיח שנפגוש זה את זה ונשמור על הערבות ההדדית אפילו בתדירות של פעם בשבוע, דברים יכולים להתפתח מזה". האם בלי מעגלי שיח משמעותיים יהיה עם מי לדבר בשוך הקרבות? שאלה.

לא לשכנע, להקשיב

"חשבתי שזה לא העניין, מעגלי שיח לא יפתרו שום דבר. זה הרי לא עבד כשהעסק היה קל יותר. אבל כשהתחברתי לאנשים אחים אנחנו וראיתי את מעגלי השיח שלהם, הבנתי שמתרחשים שם דברים חשובים. למעגלים של היום מגיעים אנשים אחרים והקשב שונה. כולם מבינים שאנחנו על סף פיצוץ, כמו זוג שזו המריבה האחרונה שלהם לפני הגירושין אבל הם מביטים זה לזה בעיניים וזוכרים

שהם אוהבים זה את זה אבל לא יודעים איך לדבר".

מאיה אוהנה-מורנו נכנסה כבר לפני שנתיים-שלוש לנושא של ערבות הדדית והידברות, באמצעות מיזם 'אנשים אחים אנחנו' שיזמו מאיר שוורץ, איש ימין דתי, ויגאל אבן זיו, איש שמאל ציוני חילוני (ושניהם הרבה יותר מזה, היריעה קצרה). היא הבינה שתחושת החירום מביאה איתה משהו אחר. "ש משהו שגורם לנו לזוז ולהבין שאם לא נצא מתיבת התהודה של התקשורת ונגיע לדבר פנים אל פנים, אנחנו מתרסקים".

אוהנה-מורנו, שתפקידה קשור בגיוס משתתפים והרחבת המעגלים, לא משלה את עצמה. "לא נצליח להביא למעגלים האלה שמונים אחוזים מהאוכלוסייה. זה לוקח זמן ויש כאלה שזה לא מתאים להם". עד היום התקיימו דרך 'אנשים אחים אנחנו' קצת יותר מ-200 מעגלים. רובם נפגשים פעמיים, לפעמים יותר.

אני תוהה למה יש כל כך הרבה מעגלים וכל כך הרבה שיח, אבל עדיין השנאה בעינה עומדת והרטוריקה של המחאה נשארת ארסית כל כך.

"יש המון אמוציות, למשל סביב הסיפור של גוש קטיף. אותי גירשו פעמיים מהבית. אבל כמו שעמנואל (עמנואל מורנו ז"ל, בעלה הראשון - ע"ל) אמר: 'אני לא בצבא בשביל ראש ממשלה כזה או אחר, אני שם בשביל עם ישראל וארץ ישראל'. רוב הציבור מאוד ציוני, לרוב הציבור נמאס מהקיצוניים, ורוב הציבור מפתח שתהיה כאן מדינת הלכה וחושש מהשד הדמוגרפי. כשנבין את זה, נצא מהפחד".

ובכל זאת, את מאמינה שבכוחם של המעגלים לשנות?

"האירוע הוא לא המעגלים אלא השפה שנוצרת בהם, כשאני מוכנה לדבר עם הצד השני לא כדי שיבינו כמה אני צודקת אלא כדי להקשיב". והיא לגמרי חושבת שאין ברירה. "הקומה הבאה של עם ישראל מחכה להיבנות, וזה ייעשה עם כל מי שנמצא כאן עכשיו. אנחנו אפילו לא יודעים להגדיר מה היא מדינה יהודית ודמוקרטית, הגיע הזמן לדון בזה. נצטרך למצוא את הדרך לעשות את זה ביחד וזה עובר דרך השפה הזאת, שפת המעגלים".

בואי נדבר על מי לא נמצא במעגלים האלה. האם מגיעים ליכודניקים? חרדים?

"אני עובדת על זה. זה לא פשוט. אני נפגשת עם אנשים מהקהילות שלהם ויוצרת איתם קשר". גם אל החרדים היא מתכוונת להגיע.

השאלה הגדולה היא מה יכולת ההשפעה של המעגלים האלה כלפי מעלה, על הפוליטיקאים שבסוף הם מקבלי ההחלטות.

"אני מאמינה שהשיח הפוליטי ישתנה בעקבות הציבור, אבל זה תלוי בנו, עד כמה נדע להכיל פוליטיקה שהיא לא שחור ולבן. זה תהליך איטי. וככל שיצטרפו יותר אנשים, זה יקרה. הלוואי שתדברי איתי בעוד עשר שנים ותראי את השינוי. אני רצה למרחקים ארוכים".

"שיח לא מספיק, צריך חוויה"

"אנחנו לא כל כך מאמינים במעגלי שיח, לא כמטרה. זה רק מכבה את האש. המפגש החווייתי המשותף הוא שעושה שינוי". דוד סולומון, מנכ"ל 'נפגשים', הוא צעיר המתראיינים

לכתבה. הוא בסך הכול בן 26, אבל נמצא עמוק בתוך הנושא של אמון וערבות בין חלקי העם. אחרי שהשתחרר מצה"ל הוא החליט לפעול למפגש בין כל חלקי העם והקים עם שותפים את 'נפגשים'. אחרי מסע של התייעצות עם הרבה מאוד אנשים, הם החליטו לפעול בדרך של חוויה משותפת.

"בשנה שעברה עשינו שישה מפגשי פיילוט של 200 משתתפים, שבהם הפגשנו את כל הציבורים יחד". כן, כולל חרדים ומסורתיים. האנשים האלה נבחרו בפניצטה, אבל אז הגיע המשבר הנוכחי. "אז הבנו שהמשבר האמיתי הוא משבר זהות עמוק. יש פה כמה מדינות תחת הכותרת ישראל, ותמיד היה נוח לכולם לא לדבר על זה. אבל מעגל שיח חד-פעמי לא יצליח לטפל ברבדים העמוקים. אנחנו רוצים ליצור רשת של אנשים שהם גם וגם, פועלים, מוציאים יחד פרויקטים לפועל. "כל קבוצה מוזמנת לחמישה מפגשים. למשל, מסע סלון לקראת יום הזיכרון. אז קודם שומעים אב שכול ואז מעבדים את השיחה יחד, סיור שבועות חווייתי בעולם החרדי, מפגש סלון לקראת תשעה באב שמשלב עשייה, סיור סליחות - לבחירת המשתתפים, ואפילו פעילות בנוסח של מופע או סוף שבוע משותף".

זה נשמע נפלא, אבל יהיו כאלה שיאמרו שהפעילות החינוכית הזאת היא טשטוש, כי לא מדברים על הדברים עצמם.

"מה שאין בין המגורים הוא אמון, ואנחנו קודם כול יוצרים אותו. בלי זה אי אפשר ליצור שיח כן ומעמיק. אני רוצה לייחס לזולת כוונה טובה ולא רק זה, אני רוצה לדעת שאני יכול ללמוד ממנו. רק אז אפשר להתווכח ולהישאר אחים. אם זה לא עובר דרך חוויה - אי אפשר להתקדם".

ואיך מגיעים למשבר עצמו?

"אם יש אמון אפשר לראות שלמרות החזונות השונים, המכנה המשותף הוא אדיר. אנחנו נחיה יחד, פעם אני אתגמש ופעם אתה. זה לא רק 'לא למלחמת אחים', זה באופן אקטיבי לרצות לחיות יחד. אני רוצה את המתנות שיש לשני".

את מסע 'נפגשים' עוברות היום 35 קבוצות פעילות ב-28 מקומות בארץ, והיו גם מעגלי שיח נקודתיים כי זה צורך השעה. הארגון הפעיל 90 מעגלים כאלה. ויש להם גם פורום 'לב ישראל' שבו חברים בכירים במשק הישראלי. הם גם יוצרים חיבורים וגם הוגים את הפרויקטים שאליהם נרתמים המשתתפים במסע.

האם לא מדובר באותם אנשים שנמצאים בכל הפרויקטים האלה, איזה מעגל סגור שרץ ממעגל למעגל?

"זו נקודת אמת", הוא מודה. "בסוף המפגשים של המסע אנחנו עושים מבצע אחד שווה חמש, להגדיל ולהרחיב את המעגלים". השנה גם אנשים שלא מגיעים בדרך כלל למקומות האלה מבקשים להיפגש. הצעד הבא של 'נפגשים' הוא פתיחת סדנאות של תקשורת מקרבת במקומות עבודה, בהייטק ובצבא.

חוץ מכל האנשים והיזמים האלה קיימות עוד התארגנויות לשיח משותף ולקירוב לבבות, לא מתוך טשטוש, כי היום כבר אי אפשר לטשטש. האם המיזמים האלה ישנו את השפה? האם הם ישפיעו על מרחבי העם ועל הפוליטיקאים? כנראה שהתשובה תוכל להינתן רק בעוד כמה שנים. בינתיים, זו כנראה אחת הדרכים לפגוש באמת, מחוץ למסך, את בני הפלוגתא, ולהבין טוב יותר גם את עצמנו, על הדבש ועל העוקץ שבזה. ●

צילום: ארנון ששון, פלאש 90

חלק ממובילי ההידברות הם פעילים מרכזיים במחאה. ההפגנות נגד הרפורמה

צילום: מיכל אביאור

התחלה // נולדה לפני 51 שנים ביוהנסבורג שבדרום אפריקה. בת שנייה מארבעה ילדים.**אבא //** שמואל שי כהן (77), עצמאי בתחום הגדל"ן. "יש בי הרבה מכנו. הוא מאוד דומיננטי בחיי. האהבה שלו לעם ולארץ והחיבור לערכים ולציונות מאוד מרכזיים אצלו. גדלתי וחונכתי על הערכים הללו".**אמא //** רונית (77), עקרת בית. "אמא היא שרת הפנים. תמיד הייתה שם בשבילנו במאת האחוזים וגידלה אותנו במסירות גדולה. אישה חמה וביתית. מוכשרת, מציירת בשמן להנאתה. את הצד האומנותי לקחתי ממנה".**יוהנסבורג //** "ההורים שלי היו בשליחות בקהילה היהודית שם. אבא היה רב קהילה ואמא מורה והבית היה בית פתוח עם הרבה אורחים, אבל היה ברור לכולנו שזה זמני. היה דיבור על החזרה לארץ וההורים שלי הקפידו שנדבר עברית". אחרי שש שנות שליחות, כשהייתה בת ארבע, שבה משפחתה ארצה. "הייתי ילדה קטנה, אבל אני ממש זוכרת את ההתרגשות הגדולה מהחזרה ארצה".**אולפנית //** המשפחה גרה ברמת גן. בתיכון למדה באולפנית תל אביב. "הרב יהושע והרבנית יפה מגנס היו מאוד מסורים לתלמידות והיה בהם עומק מחשבותי, שלמדתי להעריך בעיקר אחרי שבגרתי. בשנים ההן פחות השקעתי בלימודים כי הייתי כולי בבני עקיבא".**בני עקיבא //** "רוב שנות התיכון הייתי שקועה בהדרכה ובסניף בבני עקיבא. יש לי הרבה הכרת הטוב לתנועה. כל הצמיחה האישית שלי, האישיות, הערכים, הכול מחוויית הילדות הזאת". ובאופן טבעי, בשירות הלאומי הייתה קומונרית בסניף בני עקיבא קריית משה בירושלים.**שירות //** "הייתי טוטאלית לסניף. אכלתי ונשמתי בני עקיבא. זה מילא הרבה מהעולם הפנימי שלי. אחד האנשים שהכי השפיעו עליי הוא המזכ"ל דאז אברהם ליפשיץ, שדיבר המון על חיים של שליחות ועל הנני".**אקדמיה //** עם תום השירות למדה בבר אילן תואר ראשון במדעי המדינה ותולדות עם ישראל, ובהמשך תואר שני בניהול מערכות חינוך במכללה באור יהודה. בימים אלו חוזרת לבר אילן לכתובת תזה לקראת לימודי דוקטורט. כשסיימה את התואר הראשון חברה הכירה לה את אופיר, מי שיהפוך לימים לבעלה, תלמיד ישיבת הר עציון בשיעור ו'.**החצי השני //** אופיר (52), במקור מרחובות, עורך דין ורואה חשבון בעל משרד עצמאי המתמחה במיסים. "מאחורי כל אישה חזקה עומד גבר חזק עוד יותר, אז זה אופיר. בכל העשייה שלי הוא מאוד לצידי, מייעץ ושותף מלא".**הנחת //** אם לשישה ילדים. הבת הבכורה שיראל (27), אחריה גיל-עד הי"ד, שנחטף ונרצח לפני תשע שנים, תהל (23), מיתר (20), הלל (17) ומאור (13). וגם שני נכדים מתוקים: אורי בת החמש ורותם בן ארבעה חודשים. "המשפחה שלי היא הדבר הכי חשוב לי בחיים".**להדריך //** כזוג צעיר גרו בכפר בתיה ברעננה. "אני הדרכת את נוער נעל"ה ואופיר היה סטודנט. זו הייתה חוויה מאוד משמעותית בשבילי. נפגשתי עם אוכלוסייה מאתגרת, נוער שהתמודד עם קליטה לא קלה בארץ ותרבות חדשה בלי משפחה. אלה היו שלוש שנים מאתגרות ועמוסות,

בת גלים שער

51 נשואה לאופיר ואם לשישה תושבת טלמון אשת חינוך ופעילת ציבור, יושבת ראש עמותת Sonshine וממייסדי פרס ירושלים לאחדות ישראל

היא שותפה בקידום מיזמים רבים ליצירת חיבורים בחברה הישראלית ובעולם היהודי בתפוצות. "הרגשנו שהכוחות האדירים שעם ישראל גילה לאורך ח"י הימים של חיפוש הבנים כעם וכיחידים חייבים לצאת אל היומיום ולחזק כל יהודי לאורך כל ימות השנה. בפעילות שלנו אנחנו מבקשים ליצור מקום של מפגש בין אחים, של שיח ועשיית טוב".

יום האחדות // "במהלך השבעה הגיע אלינו ראש העיר ירושלים דאז והיום השר ניר ברקת, והציע את הרעיון ליום אחדות". מהר מאוד הרעיון הפך למציאות ומשפחות שלושת הנערים ייסדו את "יום האחדות", שבו עוסקים בישראל ובתפוצות בנושא. במסגרתו מתקיימות פעילויות נרחבות בבתי הספר, בתנועות נוער, בצה"ל, במשטרת ישראל, במנהל חברה ונוער, בחברה למתנ"סים, ברשויות המקומיות ועוד. "זה יום שבא להזכיר לכולנו שבסופו של דבר כולנו אחים".

פרס האחדות // שיאו של יום האחדות הוא טקס הענקת 'פרס ירושלים לאחדות ישראל' לאישים, ארגונים או מיזמים בעלי השפעה בתחום האחדות והסובלנות. טקס חלוקת הפרס מתקיים בבית הנשיא ובמעמדו.

ספר // לפני חמש שנים פרסמה בהוצאת ידיעות ספרים את רב המכר 'מה ילד יום', שתורגם גם לאנגלית. "הספר נכתב כיומן אישי שמתאר את

במשך אותם ימים התנפץ לרסיסים".

בן אהוב // גיל-עד נשאר ילד בן 16 וחצי. ילד מתוק, מוכשר מאוד, חכם וחד מחשבה ומאוד מצחיק. אחד הדברים שאני הכי מתגעגעת אליהם זה להומור ולצחוק שלו, וגם לשיחות עומק איתו. הוא היה ילד שמח ומאיר. חבר אמיתי".

האובדן // "אין רגע אחד שבו מפנימים את הסופיות ואת החלל העצום שנפער בחיים. זה תהליך ארוך וקשה עם המון עליות ומורדות. אני בעבודה תמידית על זה. הגעגוע, החיסרון, ההחמצה - הכול מאוד נוכח בחיים, אבל יש את הבחירה או לשקוע בצער של האין או לקום ולבחור בחיים, לבחור להתמקד במה שיש ולשמוח בו".

הרעיון // "ב-18 הימים המטלטלים של חיפוש הבנים והדאגה לגורלם נחשף בעם ישראל צד מדהים של אחדות וערכות הדדיות. עם ישראל תמך והיה איתנו בכל ליבו. שררה תחושה עוצמתית של עם אחד מלוכד. מיד אחרי האסון לא חזרתי להוראה. הרגשתי צורך לפעול בעולם החברתי והציבורי. ניסיתי לחשוב על דרכים להמשיך את המשמעות המיוחדת שהורגשה באותם ימים גם הלאה לשגרה".

מקימים // וממחשבה למעשה. לצורך כך הקימה יחד עם בעלה את עמותת 'Sonshine' - מאירים את העולם לזכרם. במסגרת העמותה

UNIVERSE
מספר 1 באיכות ובביצועים

מיחם הפלא

מיחם טכנולוגי לשבת,
לחיים קלים ובטוחים יותר!

בטיחותי, עוצמתי
וחסכוני יותר!

העברה אוטומטית למצב שמירת חום

ברז מסיבי ומזיגה עוצמתית

בידוד כפול 2.5 ס"מ, דפנות קרות
ושמירה טובה של חום

צריכת חשמל פחות משליש ממיחם רגיל

מתאים לשימוש עם גנרטור

מאושר מהדריין

מאושר לשימוש
ופטור מטבילה
ומהגילה

המיחם היחיד
שעבר את הבדיקות
המחמירות של מוסד
"משמרת השבת"

נורלייט בע"מ יבוא ושיווק מוצרי חשמל
לפרטים *5419 www.universe.co.il

רבקי גולדפינגר

rivki@besheva.co.il

במגרש הביתי

בוקר טוב

קמה בדרך כלל בסביבות שבע,
"משתדלת להתחיל את הבוקר בחדר
כושר או בבריכה, תלוי בעונה, שייק
פירות ומתחילה את היום. כל יום לוי"
אחר בהתאם למשימות".

השבת שלי

"קודש. שבת מנוחה. ממש מרגישה איך
הנפש מחכה ליום הזה".

פלייליסט

"מאוד מגוון ותלוי במצב הרוח". אוהבת
מוזיקה עברית וחסידית, "מתחברת
בעיקר לקצב טוב ומילים עם משמעות".

צילום לופט

אברהם יהושע השל, מהוגיה החשובים
של יהדות ארצות הברית. "התוודעתי
לכתביו בשנים האחרונות. מביא השקפת
עולם עמוקה וייחודית שמושפעת
ממנעד רב-גוני של מסורת וקדמה".

לשאלה

"להשכיל להכיל את המורכבות הקיימת,
ולהחזיר לעצמנו את האמון זה בזה
כחברה עם שורשים עמוקים ועתיד
משותף טוב".

לפחית אותי

"מה שמפחיד כל אמא".

בשאלה צולה

"מה שהצלחתי להגיע אליו עד כה הוא
בבחינת חלום והגשמה אישית במובנים
רבים. מקווה לעמוד ביעד החדש
שהצבתי לעצמי לסיים את לימודי
הדוקטורט שהתחלתי השנה".

השנה הראשונה להתמודדות עם האובדן. צורפו
בו חלקים מהיומן של גיל-עד, שהתגלה ברכב
החטוף שנשרף ובדרך נס שרד. המטרה של הספר
היא להאיר את החלקים החיוביים שלנו כחברה,
את החוסן הלאומי והזהות היהודית. למרות הכאב,
הספר אופטימי ומעצים".

נפגשים בסלון // כחלק מהשאיפה
לחיבור בין חלקי העם, במסגרת אירועי יום
האחדות, מתקיימים מאות מפגשי 'הסלון
הישראלי' שבהם אזרחים מכל הקשת החברתית
והפוליטית נפגשים להיכרות ושיח פתוח. "פשוט
נפגשים ומדברים, מסתכלים זה לזה בעיניים.
ודווקא היום, בימים סוערים של קיטוב ומחלוקת,
אני מזהה צימאון ענקי של אנשים להיפגש ולדבר.
יש כאן תנועה אדירה שמגיעה מלמטה של אנשים
שמחפשים את החיבור".

מבצע עוגות // אחת היוזמות המוכרות
והאהובות של עמותת סאנשיין נקראת 'מתוק
בלב'. ב"ט בטבת, יום הולדתו של גיל-עד, קוראים
בני משפחתו לציבור לחלק עוגות ומאפים מתוקים
לזכרו. "המטרה שלנו היא לחזק את אהבת החינם
בעם ישראל. בפעולה פשוטה נוצרים חיבורים
מרגשים".

אם זה לא היה המסלול // "הייתי
שמחה לעסוק בעיצוב פנים". ●

ללבוש את סרבל השליחות

פשוט רוצים להוסיף חיים.

חרטה חוצת מגזרים. וגם מילודה לא תנח ידנו. בעשר השנים האחרונות חל זינוק עצום במספר הלידות היהודיות השנתיות - מ־80 אלף ל־180 אלף לידות בשנה, כשעיקר השינוי נזקף לזכות העלייה בפריז של האוכלוסייה היהודית־חילונית. וזה עסק משתלם. כשכיהנתי כחברת הוועדה הלאומית לדמוגרפיה, ועדה שהקים בן גוריון, הובאו מחקרים דמוגרפיים על כך שרוב הזוגות בשנותיהם הכסופות מצטערים שלא היה להם לפחות עוד ילד אחד נוסף. התופעה חוצה מגזרים, והיא בגדר חוכמה שלאחר מעשה. אחד מגדולי מומחי הפריז שח פעם ברגע של גילוי לב, בחוכמה השמורה לכסופי שיער: "לו את כל האנרגיות המושקעות עתה בנכדים יכולתי להעניק לילדים שלי, לו רק היה לי פנאי ופניות נפשית לעצור את רכבת ההרים של הפרנסה ולהאט את צעדי במרוץ החיים הסוער, הייתי אז עושה אחרת". גם הציבור החילוני מבין שבטוב העולם נידון. להוסיף חיים זה לתת תעודת אחריות למציאות אופטימית, זה להיות מחויב להבנה שמחכה לדורות הבאים עתיד ורוד אפילו יותר ממה שיש לנו היום.

בין פוליטיקאי לתרגולות. כדי להאיץ את פעמי המשיח יש צורך להיות מחויב. כאשר אורי אורבך נאלץ להניח את הקולמוס כדי לדשדש בבז' פולטי, הוא עשה זאת מתוך תחושת שליחות. וכך כתב: "התרגולות שתורמת את ביצתה לארוחת הבוקר שלך - מעורבת, וכשהיא תורמת את בשרה לארוחת הצהריים - היא כבר מחויבת". קרי: כעיתונאי אתה מעורב, כפוליטיקאי אתה מחויב. אין ספק שכיף יותר להביט ממעוף הציפור על אירועי השעה. זה סטירלי כל כך, אין חשש לזיהום. אבל ככל שאתה דש את הבז' ברגליך, אתה הופך להיות מחויב. וכמה הוא צדק.

מה לומדים מהתור במכולת. הציבור שלנו מחויב. הוא נוטל על כתפיו סרבל עמוס בלהט השליחות, ובדיוק מזה נולד הפחד של הציבור עם האג'נדה הפרוגרסיבית. קמפיין ההדתה נולד כתגובה להתגברות כוחנו בכל המערכות - בצבא, במדע, בפוליטיקה, במערכת המשפט, באקדמיה ועוד. לדידם, אנחנו הולכים לכבוש להם את המלכה בבית ולגנוב להם את המדינה. הבעיה היא שאחינו לא מכירים אותנו באמת.

אבי עמד על כך שנגזר בשכונת נווה אביבים שברמת אביב. כמה היה לי קשה. רציתי חברות דוסיות, רציתי שכנים שומרי שבת, רציתי סניף בני עקיבא קרוב. אבל הוא ביקש שנלמד לתת דוגמה, שנחשל את שרירי ההגדרה העצמית שלנו, שנדע לצמוח מתוך מציאות מורכבת. כדי להשפיע באמת על הסביבה צריך פגישות פנים אל פנים מתוך מגורים משותפים, עמידה יחד בתור למכולת או לרופא, להלוות זה לזה שקית או קרטון חלב. רק כך אפשר לשקף בצורה אותנטית ופוטוגנית את הפנים היפות של התורה המתוקה שלנו. ועוד נראה כמה טוב יהיה - לאט לאט יתרחבו מעגלי הריקודים של עוד קבוצה ועוד כיתה ועוד חבורה, שמחים ושרים ורוקדים, נערים ונערות, לגמרי בנפרד אבל מאוד ביחד. ●

איור: עדי דוד

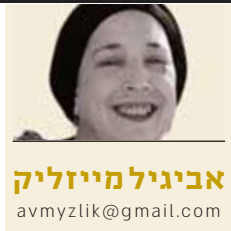
אבי עמד על כך שנגזר בשכונת נווה אביבים שברמת אביב. כמה היה לי קשה. רציתי חברות דוסיות, רציתי שכנים שומרי שבת, רציתי סניף בני עקיבא קרוב. אבל הוא ביקש שנלמד לתת דוגמה, שנחשל את שרירי ההגדרה העצמית שלנו, שנדע לצמוח מתוך מציאות מורכבת. כדי להשפיע באמת על הסביבה צריך פגישות פנים אל פנים

דור חדש שכולו תימהון. יום ירושלים חלף, אבל אני עוד לא נרגעת מההתרגשות האופפת את היום הזה. כבר 47 שנה כל פעמי מובילים אל ירושלים. מהמכללה בירושלים, עבור אל לימודי הרפואה בבית חולים הדסה, ועד לעבודה בשערי צדק ובמרפאות בעיר. מדי בוקר בבוקרו, במשך כמעט חמישים שנה, אני זוכה להיות ירושלמית וסביבי נופי הוד. כל דרכי מובילות לירושלים - משער הגיא, להרי יהודה, לאריות המקבלים את פניי בשערי העיר - ואין ליבי גס ביופייה. בטוחני שאין אדם שגר בירושלים שיכול להתרגל להוד יופייה. בעיניי, כל פלאי תבל לא ישוו לה, מהסיבה הפשוטה שהעיר הזאת היא שלי. ועל כולנה עלתה ישיבת בית אורות הצופה על הר הבית, הושט היד וגע בו. אני מקווה לחגוג את יום השנה ה־50 לעליית ארצה, המתקרב ובא, במקום המרהיב הזה.

מדי שנה ביום ירושלים היה פוקד אורי אליצור את ישיבת בית אורות על הר הצופים, והיה צופה בהנאה בקבוצות הנערים והנערות הרוקדים (בנפרד) עם דגלי ישראל. "יש פה למטה רחבה מוארת בדגלים. ומסביבה - חושך. זרמות לתוך מעגל האור חבורות־חבורות של נערים ונערות בכחול לבן... מישוהו צריך לכתוב עליהם נוסח חדש של מאמר הדור. דור אחר שגם הוא כולו תימהון. התאורה החזקה שברחבה, ומעגל החושך שמסביבה, יוצרים הרגשה כאילו הם באים מן האין... עוד קבוצה ועוד כיתה ועוד חבורה, שמחים ושרים ורוקדים, נערים ונערות, לגמרי בנפרד אבל מאוד ביחד. וגם זה פלא בעיניי. הנוסחה המאוזנת הזאת, של אחווה ורעות ומעורבות, יחד עם צניעות ואיפוק והפרדה. מין נוסחה של בנות ירושלים במוצאי יום הכיפורים, שהדור שלי לא ידע אותה... איש לא יאמין שהיא אפשרית". אנחנו חלק מהדור הזה שעליו דיבר אורי אליצור. אנחנו בפנים.

המוח של תורמי הכליה. הנה צמחנו וגדלנו והתחזקנו, ואנחנו כבר לא עופר איילים נרדף אלא גור אריה יהודה הדורך על במותי ארצו. ארץ ישראל השתבחה במומחי הייטק, בגו שפורץ מהים שסובב אותה, בלימוד התורה, בכלכלה, במדע, בחתני פרס נובל ועוד. אבל אחד ההישגים המרשימים ביותר בעיניי הוא המספר הענקי של תורמי כליה מן החי. גם בנושא הזה אנו באחד המקומות הראשונים בעולם, וזאת תופעה שהיא לכאורה כולה תימהון.

לפני כמה שנים פרסם עיתון הארץ מחקר שביקש לבדוק מה מתחולל במוחם של תורמי כליה. לדעת החוקרים התופעה האלטרואיסטית החריגה הזאת היא משהו על־טבעי הדורש הסבר מדעי, שאיננו מבוסס רק על ערכים וחינוך ואהבה פשוטה לזולת. החוקרים נטלו מדגם של אלטרואיסטים מהסוג הזה ומדגם של אנשים "רגילים", ובדקו כיצד מגיב המוח שלהם לכאב של אחרים. הנבדקים נדרשו לצפות בסיטואציה שבה הופעל לחץ לא מבוטל על אגודל של מתנדב. באמצעות מכשיר MRI בחנו החוקרים את הפעילות המוחית של הנבדקים, ומצאו כי אצל האלטרואיסטים הפעילות המוחית הייתה קרובה מאוד לזו שנוצרת כתוצאה מכאב אצל האדם שעליו הופעל הכוח, בניגוד לקבוצה השנייה שלא חוותה את הכאב. תורמי הכליה חשים כנראה את כאבו של האחר הרבה יותר מהאדם ה"רגיל". הם מצטיינים באמפתיה אנושית. ועדיין, כל הסבר ביולוגי לא יטשטש את קידוש השם הענקי שנישא על כנפי תרומות הכליה.

אביגיל מייזליק
avmyzlik@gmail.com

ספר ההוראות הכי מתוק

המשל ששמעתי על התורה בהיותי נערה חניכת קיבוץ היה מגוחך בעיניי לחלוטין. אבל כשהוא חזר אליי בגלגול אחר, ואני כבר בת עשרים וחמש, הקסם החל לפעול

כיתח'ח' במוסד החינוכי של הקיבוץ שבו למדתי הייתה שנה שהוכתרה בחגיגות כ"שנת היכרות עם פני החברה הישראלית". בתור קיבוצניקים שחיים במקום קטן עם אוכלוסייה הומוגנית רצו לאפשר לנו להרחיב את אופקינו ולפגוש צורות חיים שונות משלנו, לכאורה כדי לעזור לנו לעשות בחירות מושכלות בחיינו. אומנם הגישה הלא כל כך נסתרת שהייתה בסיס לחינוך שלנו קבעה נחרצות כי הקיבוץ הוא צורת החיים הנעלה ביותר בעולם. אך דווקא בתור נעלים, המורים שלנו לא חששו להכיר לנו גם מציאות שונה. כך נסענו להתארח בכפר ערבי בגליל, עשינו טיול מקיף בעיר הגדולה על כל אתריה וקסמיה, ובאופן ממש מפתיע - התארחנו בשבת בכפר חב"ד. כמובן שבתור קיבוצניקים חילונים שמאלנים שמגיעים לשבת משונה שכזאת לא באמת היינו פתוחים לשמוע או לראות שום דבר. נסענו לשם כמעט בעל כורחנו. בכפר עצמו חילקו אותנו לזוגות שהתארחו בבתי השונים, ובמשך שבת שלמה נחשפנו לעולם זר ומוזר, שלא הצליח לשנות כהוא זה את ההסתייגות והשנאה המובנית בנו כלפי הדת. אני זוכרת שלאורך כל השבת התווכחתי מכל הלב עם הנערה שאירחה אותי בביתה. שום דבר שהיא אמרה לא משך אותי, לא דיבר אליי, וזה הגעתי וזרה חזרתי, וכמוני הרגישו כל שאר בני כיתתי. אך דבר אחד שהיא אמרה נצרב היטב בזיכרוני, בעיקר בגלל שהוא נראה לי כל כך ילדותי וחסר היגיון. היא הסבירה בלהט, נדמה לי שיותר מפעם אחת, שהקדוש ברוך הוא נתן את התורה לישראל בהר סיני, והתורה היא ממש כמו ספר ההוראות של העולם. כמו שמכונת כביסה חדשה מגיעה עם חוברת הוראות, ומי שמעוניין להשתמש בה חייב לקרוא את החוברת ולפעול על פיה - כך ממש גם התורה הגיעה יחד עם העולם, ומי שמעוניין לחיות כאן חייב לקרוא אותה וליישם את מה שכתוב בה. האמירה הזאת עוררה בי רגש שלילי עז והוכיחה לי ביתר שאת שדת זה ממש לא בשבילי.

הצעה שאי אפשר לסרב לה

עשר שנים חלפו. אני בת עשרים וחמש. העולם כבר לא כל כך שחור ולבן כפי שהוא נראה לי בגיל חמש עשרה. את הקיבוץ מזמן עזבתי, מותירה מאחוריי גם את הדעות הנחרצות של החינוך הקיבוצי, דעות שבמהלך חיי התבררו לי כמוטעות.

באותה תקופה אחת מחברותיי הקרובות, ליאת, החלה לחזור בתשובה, וכמעט מיד הפכה לקלישאה מהלכת של מי ש"גילתה את האור". אי אפשר היה לדבר איתה בכלל.

ניסיתי קצת להתנגד, אבל בסוף הסכמתי. "מה אכפת לי לבוא?" אמרתי לה באדישות. "אני כבר יודעת מה אומרים שם, בשיעורים האלה. הרב בטח יסביר שהתורה היא ספר ההוראות של העולם, ממש כמו שהחוברת של מכונת הכביסה מסבירה איך להפעיל אותה. שמעתי את זה כבר לפני שנים. ממילא זה ייכנס לי מאוזן אחת ויצא מהשנייה, ולפחות לא תציקי לי יותר"

עוצת אבינה טריקולד ברוטא אנאס שוקולד חלב

טריקולד - שלושה שוקולדים - הוא אחד השילובים היפים והאהובים ביותר בביתי. זוהי מנה קלה להכנה, אך הטעם והמראה שלה מרשימים ומוצלחים בצורה לא רגילה, והיא ממש מנת חובה בשולחן השבועות שלנו.

כ-22 יחידות

זרזת קושי:
קלה פלוס

- קילו אבינה לבנה 5%
- 2 וחצי קופסאות מנת מתוקה
- 2 אביצי מנת חנוכה
- כוס ורבע סוכר
- 200 גרם שוקולד מריר עבור לקוביות
- 200 גרם שוקולד לבן עבור לקוביות
- 200 גרם שוקולד חלב עבור לקוביות
- כוס עוציות פתי בר טחונות או מפוררות
- 3/4 כוס חלב
- חבילת שוקולד חלב 100 גרם
- 100 מ"ל מנת מתוקה

מכילים את התערובת הבסיסית: מערבבים יחד את הגבינה, השמנת החמוצה והסוכר לתערובת אחידה. מקציפים קופסה וחצי מהשמנת המתוקה במשך 3-4 דקות, עד לקבלת קצפת אחידה, ומקפלים אותה לתוך התערובת. מחלקים באופן שווה לשלוש קערות.

בסיר חלבי מבשלים את קוביות השוקולד הלבן עם שליש כוס שמנת מתוקה, תוך כדי ערבוב, רק עד שהשוקולד נמס. מצננים מעט ומוסיפים לקערה הראשונה שבה תערובת הגבינה. מערבבים הכול יחד ומעבירים לשק זילוף ללא פייה, גוזרים את הקצה ומזלפים בעיגולים את השכבה הראשונה לתוך 22 תבניות אישיות מאלומיניום, בגובה של כסנטימטר וחצי.

ממיסים את קוביות שוקולד החלב עם שליש כוס שמנת מתוקה רק עד שהשוקולד נמס. מצננים מעט ומוסיפים לקערה השנייה, מערבבים לתערובת אחידה ומעבירים לשק זילוף נוסף ללא פייה, גוזרים בקצה ומזלפים בעיגולים על השכבה של השוקולד הלבן את השכבה השנייה בגובה של כסנטימטר. באותה צורה בדיוק מכינים גם את השוקולד המריר ומזלפים אותו מעל שכבת שוקולד החלב. מפזרים על הכול שכבה דקה של עוגיות מפוררות ומעבירים להקפאה ללילה.

מכילים את הגנאש: ממיסים בסיר את שוקולד החלב יחד עם 100 מ"ל שמנת מתוקה, מערבבים עד שהכול נמס, מעבירים לכלי ושומרים בצד. להגשה: הופכים את העוגות על צלחות הגשה ונותנים להן להפשיר כחצי שעה. מקשטים בגנאש ומגישים.

הבית שלכם בשומרון

20%
בחתימה
80%
במסירת הדירה
ללא הצמדה למדד

דופלקסים 5,6 חדרים
החל מ: **2,550,000** ש"ח

הבנייה בעיצומה!

זו ההזדמנות שלכם להגשים חלום וליהנות מחיים איכותיים של קהילה וטבע במחירים סבירים בישוב עלי זהב בדרום-מערב השומרון שבמרכז הארץ, קרוב לכל מה שאתם אוהבים!

ההזדמנות להחמשה בלבד

קדמת
אלי צהבה
שאתם אוהבים קרוב לכל מה

REL
קבוצת אדיאל
— נדל"ן, אנונייה, השקעות —

אבן
נדל"ן
מקצועית
ברנט

תכנון איכותי
בסביבה ירוקה

קרבה למרכזי
תעסוקה וקניית

נגישות וצירי
תנועה מרכזיים

קהילה מגובשת
ואיכותית

לפרטים נוספים: **6842***